

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

Any IX. — Núm. 417 • Barcelona, 22 d'abril del 1937 • Redacció i Administració: Portal de l'Angel, 24. Tel. 11628 • Preu: 30 cèntims

Finestra oberta

JA TENIM CONTROL

Ja tenim control. El diplomàtic, bizantí, lent i ineficaz Comitè de no ingerència, ha pervingut a trobar una forma "legal" d'immiscuir-se en els afers del nostre país, una fórmula per a donar facilitats al feixisme internacional a fi que pugui realitzar amb més comoditat la seva tasca d'intervenir a Espanya. Ja tenim control...

Itàlia, que ha tramès a Franco des del primer dia tot el material de guerra que aquest ha necessitat i tots els homes que li han calgut, fa passejar ara els seus vaixells militars davant les costes catalanes per impedir que nosaltres puguem rebre àdhuc les matèries indispensables per a la nostra subsistència. Ja sabem que no és aquest l'objecte del control; però quan tot un primer ministre com Baldwin no respon de la sort dels vaixells mercants de la Gran Bretanya, què podem esperar de la presència italiana a les nostres costes, si no és una transformació del control en inhumà bloqueig?

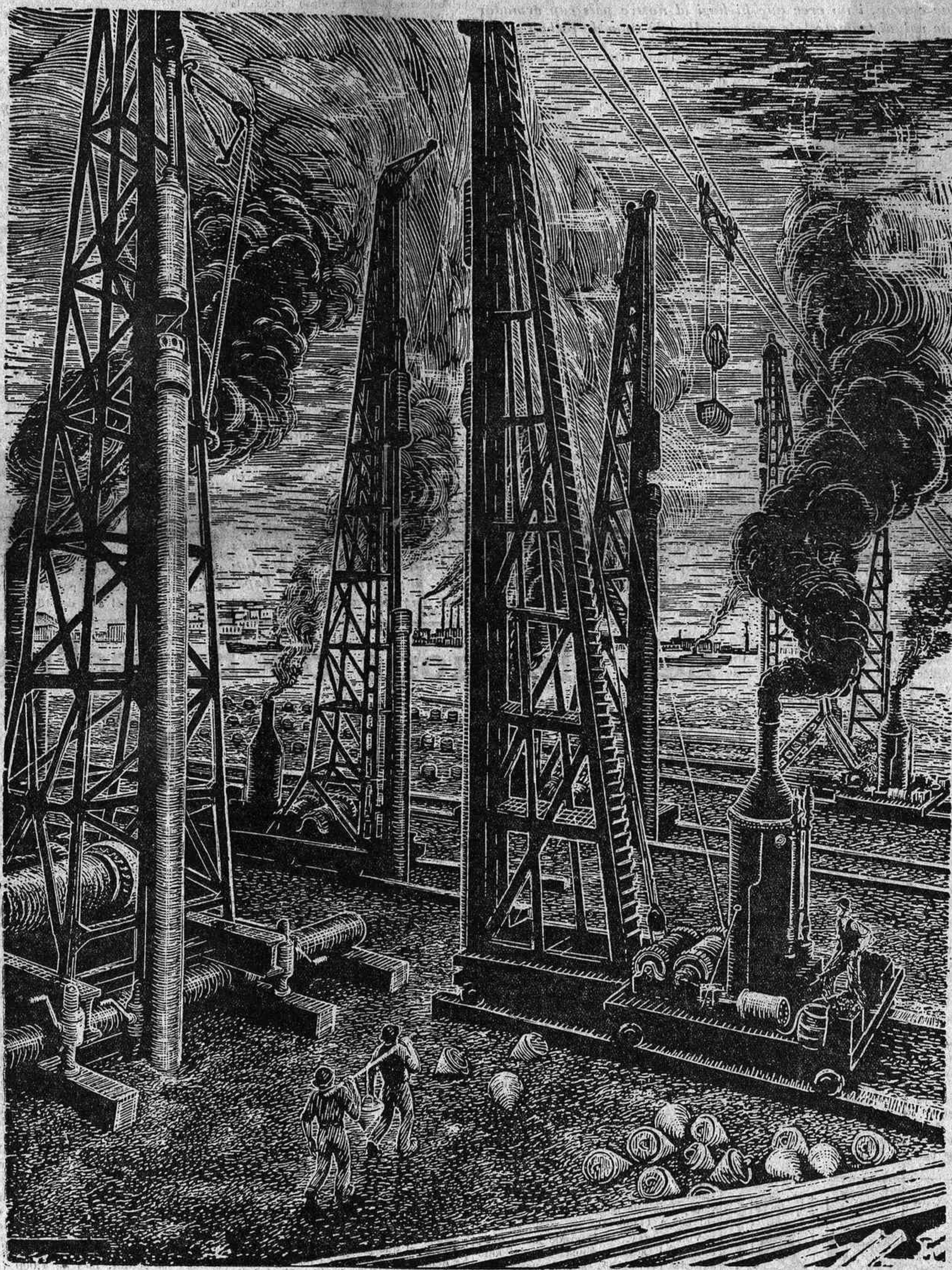
Es un contrasentit que s'hagi confiat precisament als dos països que han ajudat i ajuden Franco en el seu intent criminal de destruir i esclavitzar Espanya, el control de la nostra zona. Es tan absurd com si el Comitè de Londres hagués decidit que cada una de les parts en lluita bombardegés les seves pròpies ciutats per a evitar a l'altra de fer-ho.

Però l'acord ja és pres, i ja tenim control. Si una nit Barcelona és canonejada i els tècnics troben que els projectils eren italians, no podem acusar Itàlia. Abans que els seus vaixells ens vigilessin, Franco ja disposava —oh, misteris de la no intervenció!— d'aquests mateixos projectils de fabricació italiana, i Itàlia s'indignaria terriblement si gosàvem dir que era ella qui els hi havia donat. Si trimotors alemanys deixen caure la seva càrrega mortífera damunt la nostra població civil, tampoc Alemanya no en tindrà la culpa, car l'exèrcit "nacional" —no se sap com!— ja fa mesos que té avions alemanys sense que la innocent Alemanya pugui endevinar com s'ho ha fet per a tenir-los.

Quedem, doncs, que el control és una cosa excellent, i si algú a casa nostra se'n plany no pot ésser sinó per vici. Gràcies al control, la no intervenció —en el sentit desvergonyidament intervencionista que ha tingut des del primer dia— serà més efectiva que mai, i els pobres Governos feixistes podran col·laborar més dissimuladament amb els seus germanets petits de Burgos, sense haver de passar les preocupacions i els surts que fins ara han hagut de patir.

Ara bé; nosaltres, el poble autèntic, ens reservem un dret que no ha estudiat el Comitè de Londres: el dret d'intervenir a la zona facciosa pels expedients mitjans emprats a Guadalajara, a Andalusia i al País Basc. I això sí que no ens ho podrà controlar ningú!

MIRADOR

Gravat de Dario Neri

EN AQUEST
NUMERO:

L'aniversari de Thaelmann, articles de Jean Cassou i de Rafael Dieste i l'adhesió de Thomas Mann a la causa del poble espanyol

OPINIONS I DEBATS

LES DECISIONS DEL GOVERN ANGLÈS

Paraules de Baldwin

«El Govern britànic es nega rodonament a reconèixer a Franco el dret de belligerència, i no permetrà de cap manera que els rebels obstaculitzin el tràfic comercial anglès en alta mar.»

«Els nostres vaixells mercants han estat avisats del perill que corren, i no crec que hi hagi al nostre país cap armador que vulgui trametre els seus vaixells a la zona de Bilbao.»

La premsa anglesa

THE TIMES. — Es encertadíssima la decisió del Govern anglès, ja que aquest, en enfocar una vegada més la política de no intervenció, ha considerat també els interessos d'Espanya i els de la pau d'Europa. La no intervenció és la no intervenció i tota concessió feta en aquest sentit podria traduir-se més tard en l'atorgació de la tramesa d'homes i material bèl·lic. S'ha pogut confirmar, a més, l'existència de mines submarines dintre la zona espanyola, la qual cosa faria perillosa la navegació a aquells indrets.

THE MANCHESTER GUARDIAN. — Volar aplicar estrictament el principi de no intervenció ha produït aquesta vegada un perjudici al Govern de la República espanyola. En admetre, doncs, l'actitud que adopta Franco, se li dona camí perquè realitzi a tot Espanya, el que avui fa a Bilbao. Tot ha acabat com sol passar moltes vegades: el lleó se n'ha anat amb la cua entre canines per por de rebre un cop de bastó.

NEWS CHRONICLE. — Es lamenta que les decisions adoptades pel Govern anglès s'hagin traduït en un ajut als rebels espanyols. El que s'ha demostrat a tot el món, sense que el senyor Baldwin se'n doni vergonya, és que es prohibeix als vaixells anglesos de portar queviures a les dones i als infants de Bilbao pel sol fet que Franco va anunciar que si això es portava a cap, ell atacaria els vaixells. El Govern de la Gran Bretanya amb la seva decisió perjudica el Govern legítim d'Espanya. Això és senzillament odiós.

DAILY HERALD. — En un dels seus editorials comentant el debat que tingué lloc a la Cambra dels Comuns, sobre l'actitud a adoptar per Anglaterra enfront d'Espanya, diu que, si bé els ministres pretenen que el que han acordat es troba dins els principis de la no intervenció, el poble veu en llur acció una demostració de covardia que s'ha traduït en un suport de la causa rebel. El discurs pronunciat per Baldwin en aquesta ocasió no té res de satisfactori i ve a demostrar que no està disposat a tractar Franco com els altres rebels, acordant-li el dret d'atacar els vaixells anglesos.

La premsa francesa

LE JOUR. — Comenta el discurs de Baldwin, en el qual marcà la posició que adoptaria Anglaterra referent a Espanya i pel que respecta a la protecció de la marina mercant de la Gran Bretanya. Londres no es fa esperar quan es tracta de defensar el prestigi de l'Imperi i la llibertat dels mars. El fet de no haver estat encarregada aquella decisió a l'almirallat i al ministre d'afers estrangers, és que tota la política exterior d'Anglaterra es trobava en joc en aquells moments. Els anglesos han demostrat que no poden permetre de cap de les maneres que es malmeti el dret internacional i llur prestigi.

LA PAU DEURA MOLT A ALEMANYA

«Alemanya està disposada a col·laborar en l'obra de reconstrucció europea.» (Dr. Schacht.)

«Estem impacients per a fer conèixer a Europa el nostre material reconstruïu.»

L'ECHO DE PARIS. — Es encertada l'actitud d'Anglaterra, la qual ha vingut a posar en clar que no estaria disposada a reivindicar per força la llibertat del tràfic comercial.

L'ACTION FRANÇAISE. — La decisió adoptada pel Govern anglès és molt sàvia. Per altra part, hom es pot preguntar si com a conseqüència el Govern britànic no acordarà «ipso facto» la qualitat de belligerents als «anarco-comunistes» i als «nacionals», i si al mateix temps no reconèixerà el «govern» de Salamanca, i també el bloqueig. També ens podem preguntar si l'opinió del Govern de la Gran Bretanya no ha evolucionat sensiblement a favor de Franco. Els contactes entre els agents britànics i les autoritats de Salamanca i de Tetuan es multipliquen. Ben mirat, els afers del general Franco, malgrat el que diguin molts, no deuen anar tan malament com això.

LE PEUPLE (Organ de la C. G. T.) — Les explicacions donades per Baldwin sobre les decisions adoptades pel Govern anglès pel que respecta a la seva marina mercant que vulgui traslladar-se a Espanya, no són altra cosa, de fet, que el reconeixement del bloqueig portat a cap pels rebels. Una vegada més es demostra que la no intervenció és bona solament per als rebels. És odiós, és miserable; estem vivint en un món completament capgirat on es fa tot per no molestar als feixistes, factors de guerra. Es refusa al Govern legítim d'Espanya els drets universalment reconeguts, però es concedeixen al seu enemic. Els països estrangers, doncs, no han de conèixer altre Govern que el regular, sense preocupar-se de les peripècies d'una guerra civil; han de continuar les seves relacions normals; en cap cas, però, no han d'ajudar els rebels.

L'HUMANITE. — França ha de parlar i ha d'actuar després de les decisions preses pel Govern anglès referents a Espanya. Anglaterra intervé a favor

de la rebel·lió espanyola. Es veu que no en té prou de veure que la República espanyola estigui en la impossibilitat de comprar armes. Accepta també que no se li puguin trametre queviures. Aprova que Bilbao sigui condemnat a morir de fam. Avui adopta una actitud pel que respecta al bloqueig de Bilbao, però aquest bloqueig pot demà estendre's a la costa catalana i a la de Llevant. França, doncs, no pot subscriure's a aquesta actuació, perquè aquesta política és el contrari de la no intervenció. Amb calma i sang freda, París ha de declarar que per ella la no ingerència no pot ésser mai l'ajut al bloqueig rebel i intervencionista.

Un diari belga

LE SOIR. — Segons les decisions de Londres sembla que ens trobem en presència d'importants canvis pel que respecta a la no intervenció. De totes maneres caldria potser discutir alguns aspectes d'aquestes decisions, ja que, no havent estat reconegut ni als governamentals ni als rebels el dret de belligerència, tota acció dels vaixells de guerra d'aquests últims contra els vaixells de comerç estrangers s'ha de considerar com un acte de pirateria. Propugna, així mateix, perquè sigui mantinguda més efectiva que mai la no intervenció, ja que el dia que aquesta deixarà d'existir, ens trobarem en presència d'una situació molt igual a la del 1914.

LE TEMPS (Organ del Comitè des Forges et Hulleries). — Les decisions adoptades pel Govern de la Gran Bretanya enfront de la seva marina mercant, vénen a demostrar que aquella nació està disposada, i té molta raó de fer-ho, a seguir fermament la política de no intervenció, única que pot evitar al conflicte espanyol degenerar en conflicte internacional.

L'OEUVRE. — La decisió de Baldwin afavoreix plenament els rebels espanyols en el bloqueig marítim que aquells porten a cap. Sembla també, per altra part, que els italians, veient-se incapaçs de portar a cap bones actuacions a terra, vulguin provar la seva sort al mar. D'aquesta manera seria possible que el bloqueig de Barcelona seguis el de Bilbao, i si tenim en compte que Itàlia controla aquelles costes, aquesta actuació li esdevindrà particularment fàcil. Finalment, després d'aquesta decisió de Baldwin, Anglaterra, que potser serà seguida en el seu acte de feblesa, donarà a Franco un avantatge inqualificable.

Les eleccions de Brussel·les

Bèlgica

LE PEUPLE. — La democràcia i el règim de les llibertats públiques han vist consagrar la seva existència per una esclatant i decisiva victòria electoral. L'empenta en aquestes eleccions ha estat total, unànime, entusiasta. Aquest agrupament complet a l'entorn de la bandera de la llibertat i de la constitució, serà vist ací i a l'estranger i considerat com una esclatant prova de l'indefectible lligam que uneix el poble belga a les seves lliures institucions.

NATION BELGE. — Què signifiquen les xifres de l'elecció de Brussel·les tal com apareixen? Signifiquen primerament que el rexisme ha fracassat i que ha estat el seu un fracàs important. Per un moviment d'aquest gènere no vèncer significa ésser batut.

DE NIEUWE STAAT. — Rex s'ha emportat una victòria moral. Però també s'ha de donar compte de la formidable coalició que s'ha forjat contra aquell partit. Entre els principals adversaris de Rex hi ha la premsa, el Govern, la finança, l'autoritat religiosa i fins i tot... els Governes estrangers.

VOLK EN STAAT (Organ dels nacionalistes flamencs). — Dona compte de l'èxit dels que ell en diu «zeelandistes» i la derrota dels rexistes. Ara, més que mai, es veuran obligats a mantenir enfront de Degrelle una actitud reservada; Degrelle podria esdevenir un perill per a Flandes.

VOLKSGAZET. — Degrelle ja no existeix. Cal acabar d'una vegada amb aquesta perversitat, amb aquesta agitació artificial. El país ha de comprendre la seva tasca i perseguir la seva tasca. El Govern ja sap ara que l'opinió desitja que actuï amb energia contra les forces del feixisme.

Estats Units

HERALD TRIBUNE. — La victòria de Van Zeeland prova que la democràcia posseeix una força i una unitat que pot oposar a l'oportunisme de la dicta-

dura, que havia buscat la manera d'explotar la seva feblesa.

La desfeta de Degrelle constitueix un nou cop donat al prestigi decreixent de les dictadures.

Holanda

HET VOLK (Organ socialista holandès). — Ja s'ha acabat el duel entre la democràcia i la dictadura, entre la veritat i la mentida, entre la sana realitat i la fantasia.

TELEGRAAF. — Hauria estat una llàstima que Van Zeeland hagués desaparegut de la vida política; un desastre moral hauria estat desastrós per a la gran tasca empresa. El bon centit ha triomfat pel bé del redreçament econòmic. A continuació compara la situació de Bèlgica a la d'Holanda i espera que les properes eleccions permetin a Colijn portar a cap la tasca que ha emprès. Nosaltres, amics del poble belga, estem molt satisfets de la marxa dels esdeveniments a casa dels nostres veïns.

Anglaterra

THE TIMES. — Un primer ministre perseguit per dificultats de política interior no hauria pogut considerar un programa tan variat i tan important. M. van Zeeland, ha estat molt encertat, doncs, atacant en primer lloc les principals fonts de desordres interiors. L'elecció, com ja manifestà van Zeeland, li ha donat un vot de confiança que ultrapassa el que podia esperar, i Bèlgica ha demostrat una vegada més la veritat de la seva divisa real: «La Unió fa la força».

DAILY HERALD (Organ del Labour Party). — Consta que el feixisme belga dirigit per Degrelle ha perdut terreny des de l'elecció general del mes de maig de l'any passat. Sembla segur, doncs, que finalment Bèlgica s'ha deslliurat del perill feixista.

THE MANCHESTER GUARDIAN. — La victòria de van Zeeland demostra que el feixisme va de baixa a Europa.

França

L'ECHO DE PARIS. — Es per al rexisme una desfeta incontestable que no esperava.

L'OEUVRE. — Els belgues són persones raonables i prefereixen la mantega als canons, i si pot ésser la mantega a bon preu, i jutgen que és dintre la col·laboració dels pobles que poden trobar el seu benestar i no dintre els evangelis nacionalistes. Cridats, doncs, a escollir, no han fet pas compliments. Cal que França prengui nota d'aquestes eleccions, ja que ha de vetllar per conservar amb Bèlgica una amistat excel·lent.

Alemanya

VOELKISCHER BEOBERACHTER. — Degrelle es troba davant la qüestió de si ha de deixar tolerar encara que la potència de l'Església s'exerceixi contra ell o bé si ha de passar a una lluita oberta contra el catolicisme.

FRANKFURTER ZEITUNG. — El moviment rexista volia triomfar a Brussel·les, la qual cosa li hauria permès d'obligar el Govern a ordenar noves eleccions a tot el país. Aquest projecte ha fracassat. La reculada, doncs, de Rex a Brussel·les és un gran triomf per a Van Zeeland.

GAZETTE DE COLOGNE. — L'optimisme dels cercles governamentals era justificat i l'aliança entre el rexisme i el nacionalisme flamenc no ha donat els resultats esperats, ja que aquesta coalició ha perdut, més de 4.000 vots sobre l'escrutini de maig de l'any 1936.

Austria

MORGEN. — El desastre de Degrelle prova que és possible fer recular un moviment polític d'aquesta naturalesa quan se'l combat amb energia. Bèlgica ha comprès que una aventura, que les grans potències haurien amb prou feines pogut suportar, hauria estat mortal per a un petit Estat.

Un diari alemany

CORRESPONDENCIA POLITICA I DIPLOMATICA. — La premsa oficiosa anglesa s'esforça a interpretar la mesura presa pel Govern anglès quant al bloqueig de Bilbao com a un simple reconeixement d'un estat de fet. No obstant, es pot constatar que la resolució dictada per les necessitats pràctiques de la política anglesa constitueix un pas vers el reconeixement de la situació real a Espanya.

EL NOSTRE CONCURS LITERARI

Mil pessetes a la millor novel·la sobre la guerra

MIRADOR organitza un concurs literari de novel·les o reportatges novel·lats sobre la guerra, d'acord amb les següents:

BASES

Primera. El tema principal de les obres que aspirin al premi haurà d'ésser forçosament un aspecte qualsevol de la guerra actual, tant del front com de la retaguarda, i la seva finalitat precisament la d'encoratjar perquè la guerra sigui guanyada de la manera més ràpida possible.

Segona. Per a atorgar el premi, el Jurat tindrà en compte la qualitat literària de les obres i llur sentit polític.

Tercera. Les obres hauran d'ésser escrites en català, a màquina o amb lletra molt clara, en quartilles per una sola cara, i tindran una extensió mínima de 150 pàgines format totau impreses en tipus del cos 9.

Quarta. L'obra premiada serà publicada precisament a MIRADOR o per l'editor que la nostra revista designi, i el pagament de l'import del premi equival a l'adquisició dels drets de publicació.

Cinquena. Els originals hauran de presentar-se a la nostra redacció, Portal de l'Angel, 24, amb indicació del nom i domicili de l'autor, abans del dia 30 de juny pròxim a les vuit del vespre. El veredict del Jurat es farà públic abans del 19 de juliol i al mateix temps es publicaran també els noms de les persones que el componguin.

Sisena. El premi consistirà en mil pessetes en metàl·lic. El Jurat podrà també designar altres obres que consideri dignes de publicar-se i MIRADOR proposarà a llurs autors les condicions oportunes de publicació.

Barcelona, 31 de març del 1937.

«En un estany tan profund com aquest cal prendre precaucions.» (The Passing Show)

CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 11655

MIRANT A FORA

En el 51 aniversari d'Ernst Thaelmann

Ernst Thaelmann. Un nom. Un home, que tots els antifeixistes d'arreu del món recordem amb veneració. Thaelmann és aquell home que el dia 16 celebrava el seu 51 aniversari, rera reixes. El cinquè de la seva vida. Són les reixes de Hitler, que volen ofegar la veu d'aquell braç lluitador, dirigent i rector de les masses proletàries d'a-

aprens entre ells; i l'educava perquè veiés els resultats que podia tenir allò que llavors eren solament unes enemistats entre els jocs d'ells, per al futur en la causa del proletariat.

A Alemanya, la dona havia viscut aïllada de la lluita política i econòmica i Thaelmann féu que fos d'una manera eficaç la incorporació de la dona en la

Ernst Thaelmann

quella Alemanya positiva, antifeixista d'aquella Alemanya que representa el Führer, Alemanya plena d'oprobri i vergonya per a tots els pobles que es diuen civilitzats.

Thaelmann, és hamburguès, de tipus alt amb complexitat atlètica. La seva força d'expressió, la seva mirada d'acer d'aquells ulls clars, donaven la sensació de la noblesa amb què Thaelmann tractava els que convivia amb ell. Ja de molt jove, tot Hamburg el coneixia i l'estimava, i sempre el trobaven als menjadors populars, on tots familiarment el cridaven pel sobrenom de Teddy, disposat en tot moment a atendre i a donar orientació per anar forjant aquell poble alemany que ell somniava.

De la realitat del que afirmem sols cal recordar el fet que una vegada a Berlín, a la casa «Karl Liebknecht», hi havia una comissió de periodistes americans que desitjaven entrevistar-se amb Thaelmann, quan es va presentar un minaire de la regió de l'Oest, el qual va atendre primer que a ningú, perquè per a ell no hi havia cap interès més important que el problema d'un obrer o de tots en general.

Thaelmann no s'accontentava sols amb el que els dirigents del Partit li donaven per informació de les seves respectives localitats, sinó que ell d'una manera directa ho comprovava, posant-se en relació amb els nuclis proletaris. Era tan gran el seu afany d'investigació i d'observació dels factors causants del desenvolupament del problema social a Alemanya, que fins amb una petita filla que tenia i que residia a Hamburg, cada cop que anava a descansar dos o tres dies a casa seva, després de tres o quatre mesos de treball intens, requerís la seva tendra filla, que militava entre els pioners, que havia

lluita contra el capitalisme i contra la guerra.

Cal conèixer la trajectòria de la vida de Thaelmann, per a fer-se càrrec d'una manera clara, del que significava per a ell, ja que no el preocupaven ni hores ni sacrificis, qualsevol manifestació dels obrers; així podem reportar que celebrant-se un gran míting a Dusseldorf, on assistien milers d'obrers, Thaelmann, que hi havia de prendre part, va ocórrer que mentre es dirigia al lloc esmentat, el cotxe que el portava va sofrir una panne, però ell, home de recursos, demanà a un ciclista la seva bicicleta, el qual en reconèixer en aquell home Thaelmann s'hi va prestar gustosíssim. Thaelmann va arribar a Dusseldorf tot polsós a causa de la carretera, i quan el públic reclamava a grans veus la seva presència, ell es presentà, i fou ovacionadíssim en veure en ell l'home que venia tots els obstacles en la seva lluita tenaç.

L'any 1925 fou nomenat cap del Comitè Central Comunista Alemany.

Era el juliol del 1932 quan von Papen va donar el «cop d'Estat» contra el Govern de Prússia, format per socialdemòcrates i catòlics, Govern molt reaccionari, i si els socialdemòcrates haguessin acceptat la proposta de Thaelmann d'anar a una vaga general, avui Alemanya no es trobaria sota l'opressió de Hitler, i, com predeia molt bé Thaelmann, se salvaria Alemanya d'aventures imperialistes com avui veiem en el nostre sòl d'Ibèria. Thaelmann és una home d'una visió clara i magnífica.

L'octubre del mateix any volgué anar a París i algú va plantejar-li la qüestió del visat del passaport; Thaelmann digué que per a la revolució no existeixen visats de passaport.

(Passa a la pàg. 4)

Espitllera

U. R. S. S. 1937

El pla de l'economia nacional que el Consell de comissaris del poble i el Comitè Executiu Central de la U. R. S. S. acaben de publicar per a l'any en curs del segon pla quinquennal, el segon any staliní 1937, és un quadre del desenvolupament irresistible de totes les branques de l'economia socialista i de la base material, de la vida espiritual, de la ciència, de les arts, de l'ensenyança. El pla preveu — cosa estretament lligada a aquest creixement sobre el terreny econòmic — un nou i ràpid millorament del benestar material dels obrers, dels camperols i dels treballadors intel·lectuals, en primer lloc per mitjà d'una nova alça de salaris acompanyada d'una reducció dels preus.

Aquest document, de dimensions considerables, que fixa la vida econòmica del 1937 en tots els seus detalls, comença per l'estimació dels resultats de l'any precedent, que s'ha caracteritzat per la superació del pla, però també per un cert nombre de defectes, als quals és absolutament urgent posar remei el 1937. Entre aquests s'esmenta especialment la insuficient vigilància d'alguns caps de l'economia respecte al sabotatge dels agents trotsquistes germano-nipons en la indústria i els transports. És cert que aquests defectes no han pogut impedir la creixença de l'economia socialista, malgrat que algunes vegades hagin causat perjudicis considerables.

Pres en detall, el pla preveu un augment del 20 per 100 de la producció industrial en relació al 1936. El valor de la producció industrial total el 1937, s'eleva a 103.000 milions de rubles. Cosa significativa, l'augment de la producció d'objectes de consum diari és major (el 20,8 per 100) que el de la indústria de fabricació de mitjans de producció (19,5 per 100). Els plans detallats de les diferents branques d'indústria donen un quadre suggestiu de la potent indústria socialista que fa de la Unió Soviètica el segon país industrial del món, com destaca de les indicacions següents:

El 1937 seran produïts: 20 milions de tones d'acer, 32 milions de petroli, 150 milions de tones de hulla, 1.900 locomotrius, 220.000 automòbils, 900 milions de rubles de mobles, 190 milions de parells de sabates, 1.500 milions de pots de conserva, etc.

La productivitat del treball ha d'augmentar en un 19,5 per 100 amb relació a la mitjana de l'any precedent. La suma total dels salaris s'eleva, de 71.000 milions de rubles el 1936, a 78 mil milions el 1937, la qual cosa, tenint en compte un augment del 2,1 per 100 del nombre total d'obrers i empleats en relació al 1936 — llur nombre assoleix 26,32 milions — dona un augment del salari mitjà d'un 7,4 per 100. Basant-se sobre la continuada reducció del preu de cost industrial, durant l'any 1937 tindrà una reducció del preu, del 3,1 per 100. 32.500 rubles seran destinats a les noves empreses, als ferrocarrils, a la construcció de cases d'estatge, d'escoles, d'hospitals, etc., en tant que ensem són posades en funcionament noves fàbriques o engrandides, cases d'estatge, etc., per un valor de 34.800 milions de rubles i la construcció de les quals es remunta en llur major part a l'any darrer.

L'agricultura va a estendre la superfície de les terres cultivades a 139 milions d'hectàrees, per al conreu de les quals el parc de màquines agrícoles serà augmentat en proporcions gegantines. L'any 1937 seran acabats nous estadges sobre una superfície habitable de 6,4 milions de metres quadrats. Les despeses per a l'instrucció pública passaran de 14.000 milions de rubles l'any precedent a 18.200 milions de rubles l'any 1937; les despeses per a la salut pública passaran de 5.800 milions de rubles a 7.500 milions; les despeses per a les ciències i les arts, de 800 a 924 milions.

L'any 1937 es col·loca sota el signe de la transformació del treball soviètic sobre la base del desenvolupament universal de la democràcia socialista, en l'esperit de la nova Constitució soviètica. És en el sentit d'aquesta Constitució que tindrà lloc la realització del pla econòmic del 1937, per al qual existeixen totes les condicions — més favorables encara que abans —, i que augmentaran constantment la força econòmica i política de l'Estat soviètic, la potència defensiva i la significació internacional de la Unió Soviètica per la pau i el socialisme.

EL DOBLE JOC D'ANGLATERRA

El discurs recentment pronunciat per Baldwin és típicament anglès. Potser aquesta afirmació no és del tot justa si ens atenim a la part formal del discurs; però és indiscutible que el seu contingut estan dins de la línia que sempre ha seguit la política exterior britànica.

Entre nosaltres hi ha molta gent que

Stanley Baldwin

no comprèn la manera de procedir del Govern anglès en relació als esdeveniments d'Espanya. Aquells que amb més atenció han seguit de prop les distintes actituds preses pel Govern anglès, arriben a la conclusió que aquest no té un pensament definit i clar.

Heus ací un error fonamental. Si hi ha al món un sol poble que sigui concret, definit i clar d'idees i de propòsits, aquest poble és Anglaterra. La incomprensió de l'observador de bona fe deriva del fet que aquest observador nora la llei que regeix les oscil·lacions de l'alta política exterior britànica. Té el mateix astorament que l'home que veia caure fruites de l'arbre abans l'ésser descoberta la llei de la gravetat. Un cop penetrat el secret, tot apareix fàcil i comprensible.

La gran Bretanya, el país capitalista per excel·lència, s'ha vist potser més afeblit que cap altre per les diverses crisis econòmiques de la post guerra. Aquesta ha estat una de les causes per les quals Anglaterra no ha rearmat al mateix ritme que altres Estats, tant pel desequilibri econòmic, com per les preocupacions que les revoltes colonials i la pressió de l'opinió britànica han creat constantment al seu Govern.

Mentrestant, la Itàlia feixista, l'Àl·cinanya hitleriana, han dut a terme llur rearmament en proporcions esgarrifadores. Aquests països ho han pogut fer perquè el règim que tenen implantat anul·la pràcticament la intervenció de les masses populars en els afers públics; perquè el feixisme pot explotar iniquament els homes que treballen i produeixen, dedicant la part més important del valor d'allò produït per ells a atencions militars, és a dir: a la reparació de la guerra, amb l'esperança d'obtenir nous territoris que permetin als capitalistes nacionals de fer enormes negocis a costa de la població colonial.

Als països democràtics, contràriament, aquest procés de rearmament no és tan fàcil de realitzar, malgrat que el capitalisme hi sigui tan ambiciós i cobegi nous camps d'expansió comercial com arreu del món.

Als països de democràcia burgesa — i malgrat tot el que els extremistes més o menys sincers vulguin dir — hi ha coses que no són possibles. El cas d'Anglaterra, endarrerida, àdhuc en l'ordre naval, en proporció amb alguns altres Estats ho prova a bastament.

El cas concret és que la conquesta d'Abissínia pel feixisme italià va sorprendre la Gran Bretanya, en una situació militarment difícil. El Govern de Londres hauria volgut que — donat que la ruta de l'Índia, eix de l'Imperi, es veia amenaçada per Mussolini — algun altre país l'hagués ajudat a oposar-se eficaçment als avanços d'Itàlia. Aquesta combinació li va fallar a causa de la situació francesa, que no permetia al Govern de París prendre actituds massa definides enfront del dictador italià. La Gran Bretanya va tenir un fracàs evident respecte a les cobejances del feixisme mussoliní, puix que no va assolir allò que es proposava, és a dir: evitar que el militarisme romà se li interposés en el camí d'Orient.

Els esdeveniments d'Espanya — amb

la desvergonyida intervenció dels dictadors d'Itàlia i d'Alemanya — no ha sorprès la Gran Bretanya gaire més ben preparada. Des del primer moment, els governants de Londres varen comprendre la significació d'aquests esdeveniments i, incapaços de fer-los front a temps i en la forma que els hauria agradat; varen fer que França proposés l'absurda idea de la no intervenció, per a guanyar temps i anar prenent posicions d'acord amb els alts interessos del capitalisme britànic.

Un cop aconseguit aquest resultat, què ha fet el Govern d'Anglaterra? Simplement, s'ha plantejat el problema en termes força clars i concrets. Al capitalisme anglès no li convé, no li pot convenir, un triomf dels facciosos, el qual significaria la instal·lació de Hitler i de Mussolini a Espanya. Però tem enormement un triomf del poble espanyol, darrera el qual veu en perill una pila d'interessos britànics i un exemple que considera perillós per a les masses obreres del seu propi país. Es considera, doncs, obligat a realitzar a casa nostra un doble joc: quan és el poble espanyol que duu la iniciativa de la lluita, el Govern anglès fa sempre quelcom que afavoreix els rebels; quan, tot al contrari, són els feixistes que obtenen algun avantatge, ens arriba de Londres una actitud que enforteix la posició del Govern legal d'Espanya.

Va haver-hi un moment — després de la caiguda de Toledo i quan la caiguda de Madrid semblava inevitable — que el Govern de la Gran Bretanya va fer ostensible per tots els mitjans al seu abast que mantenia incòlumes les seves relacions amb el Govern de València. Àdhuc va aprofitar l'oportunitat del pas de la seva esquadra mediterrània prop de València per a fer que l'almirall visités oficialment les autoritats populars — legals d'Espanya —. En canvi ara, quan els feixistes acaben de tenir una desfeta considerable al front de Guadalajara, quan llur ofensiva contra el país basc es transforma en una vigorosa contraofensiva nostra, quan les nostres forces avancen a Terol i a Còrdova, parla Baldwin en termes que no serveixen sinó per a afeblir la situació de Bilbao i encoratjar Franco.

Si hem de donar una explicació lògica, dialèctica, a la política exterior

W. Churchill

d'Anglaterra respecte als fets d'Espanya, caldrà que la concretem en aquesta senzilla frase: Anglaterra voldria que a Espanya no guanyés ningú. Aquest és el veritable origen de l'intent de fer acceptar la idea d'una mediació que potser pot convenir als interessos dels feixistes, però que el poble espanyol no acceptarà mai. La circumstància que aquesta idea sigui de font britànica, confirma la nostra interpretació dels fets.

Es clar que tot això no són coses en les quals intervinguin les masses. Són els Governants, són els enormes interessos que els Governants representen, els motors de totes aquestes maniobres, car els pobles — el britànic com el francès, l'hindú o el xinès — són a nostre costat i no volen sentir parlar de cap mena de combinacions.

Però els Governants pesen en les decisions dels pobles i convé tenir en compte llurs directrius, sobretot quan ens afecten d'una manera tan directa i tan colpidora com en aquesta ocasió.

El recolliren en una d'aquestes tavernes que hi ha pels ports: cap d'igual, però totes semblants.

Ara anava recordant, mig incorporat damunt el brut matalàs, en el camarot d'un vaixell mercant italià. Recordava que abans de sortir de casa havia donat una forta llisada a la seva muller, i veia els seus fills plorant, arrupidets en un recó de la cambra pestilent on vivien, al barri marítim de Hamburg.

Va pensar que era la primera vegada que pegava a la seva dona, bella, malgrat la primor que la consumia, i que abans no havia viscut pas en aquell indret. Quan s'havia canviat a aquell barri de la ciutat? Ah, sí! Començava de veure-ho tot clar, malgrat la forta pressió que sentia en el pols i els terribles dolors d'estómac que sofria. Per un moment el dolor físic el distraigué dels seus pensaments anteriors i intentà recordar si havia sopat; a casa, no; a casa no havia pas sopat, i, altra volta, tornaren a la seva ment els seus fills plorant i sa muller tombada damunt del llit, el cap tapat amb els braços. Però ell havia sopat. Sí: havia sortit, fugint del terror que experimentat a casa seva després d'haver apallissat la seva companya i saber que deixava els seus fills sense sopar. Era la segona vegada que li succeïa això. Fins ara, mitjançant valors i fins i tot d'almoines havia aconseguit donar menjar als seus; solament una altra vegada s'havia quedat com avui... —no, com ahir— sense sopar: fou quinze dies després d'haver-se quedat sense feina.

Volgué concentrar-se per a no divagar. Es passà la mà pel front i pensà; ell havia sopat, però, on? Per més que féu un gran esforç no ho pogué recordar. S'adonà que novament la son s'apoderava d'ell i sense forces per a resistir caigué adormit i somnià...

Somnià que era Nadal, que havia trobat feina i que a casa seva estaven a punt de celebrar la festa del «naixement del nen Jesús». Ell no creia en aquestes coses, però els pares de la seva dona eren catòlics i pel costum d'ella celebraven la festa. Novament veié la seva dona i els seus fills, però no a la casa on vivien ara, sinó a la que tenien abans als afores de la ciutat; una casa petita, però neta, construïda de poc. Ell anava caminant pel carrer. Portava el vestit que s'havia fet la temporada passada i que la seva dona havia tret la vigília de la casa d'empenyorament. Portava diversos paquets a les mans; dolços i entreueniments i un obsequi per a la seva muller: un parell de guants grisos com a ella li agradaven. Quina sorpresa s'emportaria quan s'adonés que estaven sota el tovalló! En entrar a casa, el porter, aquell home dels bigotis, va dir-li: «Bon dia, senyor Schneider», i ell va contestar: «Bon dia». Pujà els graons xiulant. Sense saber per què, se sentia més alegre. Pensà: «Aquests dies tot hom se sent molt feliç.» La seva muller sortí a obrir. La trobà formosa i va besar-la. Als trenta anys les dones encara són boniques, encara que hagin deslliurat dos fills. Els infants asseguts a la taula el miraven meravellats a mesura que ell anava traient les llaminadures dels paquets; la nena picava de mans; el nen, Peter, callava i obria els seus grossos, negres i humits ulls. Només quan acabà de treure les llaminadures digué: «Que gran és el pare!»

Després ell cregué que avia de preparar una sorpresa per als nens, tal volta l'arbre de Noel. Ja ho parlaria amb sa muller. Es despertà sobressaltat. Els dolors d'estómac ja no els notava, però continuava fent-li mal el cap. Intentà vestir-se i sortir. Per un passadís fosc va arribar a una escala de cargol. Pujà i es trobà a bord. No es trobava gens bé. S'assegué damunt un rotlle de cordes amb el cap entre les mans. Feia fred. No es veia ningú per la coberta de l'embarcació. El vent fresc i l'aire marítim l'alleujaren un xic. Passà un temps, mai no ha pogut saber quant, quan sentí una mà que es posà damunt la seva espatlla i una veu que li deia: «Hola, valent! Com estàs de coratge?» Alçà el cap i en el cel fosc de la matinada distingí la silueta del seu inter-

Un conte de Joan-Miquel Romà

LES ACABALLES DE HANS SCHNEIDER

locutor. Era un home com d'uns trenta-cinc anys, ben vestit i amb aires de superioritat xulesca. Un d'aquests homes que no són antipàtics, però que tenen quelcom que ens repugna. No contestà. El seu cap havia estat buscant un punt de referència per a desfer la terrible madeixa de records que tenia ell. Aquell home era aquell amb el qual ell estigué sopant anit o abans d'anit.

No sabia quan, però això era una cosa que no li importava. Ell anava passejant pels carrers del barri marítim de Hamburg la nit que sortí fugint de casa seva. Volia portar menjar als seus fills i a la seva muller i es va parar davant d'una taverna; volia comprar quelcom, però no tenia diners. En aquell instant va veure a dins de la taverna un individu que li feia senyals. Coneixia poc aquell home. El recor-

dava en una vaga en la qual van detenir tot el Comitè menys a ell. Ningú mai no sabé com va poder-se escapar. Hom l'acusava de confident. Entrà a la taverna, s'assegué i acceptà la invitació de sopar amb aquell individu. Aquest li oferí treball en un vaixell i li parlà del viatge. Li avançà vint-i-cinc marcs que Schneider volgué portar a casa seva, però havia begut molt i s'adormí damunt la taula. Més tard

es trobà en el vaixell. Ara es feia càrrec de tot. No volgué pensar en la seva família. Preguntà on anava i li fou respost que a Portugal i d'allí a Espanya.

Arribaren a Portugal a les dotze de la nit; al port on anaren no hi havia llum. El feren baixar. Juntament amb ell baixaren vint-i-cinc alemanys més. La majoria feien cara d'assassins. Els portaren a dormir a una caserna on hi havia molts d'italians i espanyols. I a l'endemà els van fer partir cap a Espanya.

Els encabiren en un vagó del tren. Anaven afeixagats, però Schneider tenia fred i es va alçar la solapa de l'americana. Passaren moltes estacions. El paisatge varià; al començament era d'una verdor exuberant i anà transformant-se fins a veure terra seca i vermellencà; figures de moro. Al migdia tenia calor i molta sed. Suava i tenia la boca aixuta; els seus companys no feien altra cosa que beure. Al capvespre novament sentí fred en arribar a una petita ciutat. El portaren a una petita oficina. Un intèrpret l'assabentà que havia d'anar a servir a l'exèrcit espanyol. L'allistaren i li donaren un carnet. Percebria tres pessetes diàries i el menjar. No tingué ni coratge per a protestar.

Es vestí de soldat i estigué una setmana fent la instrucció militar. Una nit va anar al cinema i es trobà amb dones que el cridaven i nens que demanaven almoïna. No s'hi trobava bé al cinema. Sense acabar de veure la pel·lícula marxà a dormir. A l'endemà sortia cap a les línies de combat. Allí va estar-hi quinze dies. Els cinc primers foren dies hivernals de sol damunt les copes pelades dels arbres, amb un cel profundament blau. Després canvià el temps i la resta dels dies foren de fred, de pluges i neu. Al campament es jugava a cartes i es bevia molt. Una nit va caure un soldat embriac damunt la neu. Ningú no el recollí.

Aquells quinze dies transcorregueren tranquils al sector on ell es trobava. El primer diumenge que ell passà al front van arribar un capellà jove i un oficial. Li feren oír missa. Després l'oficial els parlà. Els digué que els roigs volien vendre Espanya als jueus. Sense saber per què, amb motiu de les paraules de l'oficial va pensar en la seva dona i els seus fills. Se'l veié caminar pensatiu al voltant del campament. Després entrà a la cantina i va beure, més que mai, i restà adormit damunt una taula de pi. Quan es despertà eren les quatre de la matinada. Li semblà veure una ombra que sortia de la cambra de la cantinera. Cregué distingir-li l'oficial que els havia parlat al matí. Després sentí el plor d'un infant. Quan es tornava a adormir, al poble veí cantaven els galls.

Aquell mateix matí s'assabentà que durant la nit tres soldats havien intentat passar-se a l'enemic. Dos ho aconseguiren, però l'altre havia estat afusellat a l'albada; damunt la neu encara es distingien les taques de sang.

Des d'aquell dia pensà sempre en la seva família; la muller i els fills. Volia fugir d'aquella vida, aquella vida a la qual el varen portar enganyat i per força. Li hauria agradat ésser camperol i viure amb la seva muller i fills en un poblet petit banyat pel mar. Un poble com aquells que havia sentit dir que hi havia a les costes del llevant espanyol. Pensà escapar-se i passar a les files dels roigs. Aquest pensament el conservà fins a la seva mort. I una nit intentà fugir, però veié que es movia l'ombra del sentinella i li mancà valor. Al campament es deia que els roigs tractaven bé els evadits.

Aquella mateixa nit que ell intentà fugir, atacaren els roigs. Ell tenia el fusell a la mà. Darrera seu, un individu amb una pistola l'obligà a disparar. Sense saber com, es pogué escoltar: «Jo no disparo», i aquella veu estranya no li semblà la seva. Va veure que els objectes s'esllanguien en la seva vista i s'adonà que queia.

Quan els roigs recolliren el seu cadàver se li trobà un carnet que deia: «Hans Schneider. Forner», i, juntament amb el carnet, el retrat.

Els seus ulls oberts tenien aquell blau del cel, aquell que ell havia començat a estimar i a endevinar.

Lleida-Barcelona, Hivern del 1936 (Il·lustració de Martí Bas)

EL BANC DEL «SI NO FOS»

Vora la mar empordanesa — «la mar blava», que moltes vegades no és blava, ja que les seves aigües formen tres zones rectilínies de distints colors, com una immensa bandera —, tallat a la roca viva, arran del poble, davant la immensitat, a l'escullera, hi ha un banc llarg: el banc del «si no fos».

Quina mà generosa i potent s'obstinà un dia i un altre dia a treure de la pedra la seva aspror i a polir-la com l'acer poderós, fins a formar aquell hospitalari banc que els invàlids, de tant reposar-hi, han brunyat a poc a poc? Quin pensament caritatiu i agut encara aquell lloc de descans amb les penoses lluites de la mar? Perquè, es venen sortir i entrar les barques des del banc del «si no fos».

Un darrer l'altre, quatre, deu, quinze, hi acudeixen, el matí i la tarda, uns homes lents, encara de complexió forta, vençuts per l'esforç del treball i la feixuguesa dels anys, i s'asseuen indiferents com els magistrats de tribunal, disposats a judicar i sentenciar amb llurs paraules. Són els vells pescadors. Ningú, en veure'ls, no diria que ja són inútils per al treball. Aixequen amb delit el cap per a confirmar els raonaments i estenen el braç amb aparent vigor; ja no poden sostenir hores i hores l'exercici dels rem, però, ni saltar de popa a proa, de babord a estri-

bord en les maniobres de la vela, ni recollir les xarxes entre les malles de les quals brilla el peix abundant. Són els vells del «si no fos».

Seuen els uns al costat dels altres, silenciosament. Hi arriben com si mai no se'n haguessin allunyat; cadascú d'ells parla com si es trobés sol. I se'n van quan s'intensifica la pluja o la neu en la tempesta, quan la fosca envaeix la bonança talment com si només cedissin llurs venerables ombres i ells romanguessin. Ells, que lluitaren amb la mar, que la venceren: ara, ja no poden lluitar i contemplen incessantment el seu etern adversari des del banc del «si no fos».

Els joves pescadors miren el cel i la mar, desamaren els caps, preparen les xarxes i els atells de pesca; i «ells», des del seu banc parlen. Tot es desenvolupa davant dels seus ulls, tot ho judiquen a desgrat que aquells ulls fatigats no sempre hi veuen; però imaginen el que fan i adhuc el que pensen els homes actius i rudés que els han substituït en llurs tasques; tot ho observen i judiquen des del banc del «si no fos».

Són els vells pescadors. Deixaren en la mar totes les energies a canvi del mos de pa que els proporcionava llur treball, però no es queixen pas de la mar ni de la vida; al contrari, voldrien

tornar a la mar i ofrenar-li tot el que els resta de vida. Ho farien «si no fos...» Són els atletes vençuts que no malparlen de la lluita en la qual s'esgotaren, sinó que desitgen lluitar eternament, i eternament somnien allò que ja no poden realitzar. D'aquesta manera la ignorant Humanitat contempla l'espectacle de la Vida que, indiferent i misteriosa com la mar, va rendir-la en la seva grandesa; però la Humanitat, obstinada, després de tants segles de lluita i de fracàs, vol judicar-ho i comprendre-ho tot en la seva hora darrera, com els vells pescadors empordanesos en aqueix banc treballat en la pedra dura per una mà piadosa. I així se sobreviu i es consola. «Si no fos...!»

Pobres vells il·lusos! Pobres invàlids impotents! Els compadiu? Els admireu? Penseu que us compadiu i us admireu a vosaltres mateixos; perquè els nostres afanyos de justícia, els nostres anhels de saber, sempre desproporcionats amb les nostres energies i el nostre etern fracàs, ens tenen pels segles dels segles asseguts al banc del «si no fos», des d'on contemplem totes les grandeses de la Vida i tota la petitesse de l'esforç humà; alguna cosa interior, una esperança incomprensible, però, ens il·lusiona i ens fa somniar. «Ah, si no fos...!»

LUIS RUIZ CONTRERAS (R., trad.)

GUTENBERG, S. A.

Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques

Nàpols, 215 - Telèfon 55723 BARCELONA

CANISERIA FITO BARCELONA

CAMISER ESPECIALISTA EXIT EN LA MIDA JAUME I, 11 Telèfon 1655

LES LLETRES

COMENTARIS Feixisme i cultura nacional (A propòsit del Casal de la Cultura)

Per RAFAEL DIESTE

UN RECORD I UN APUNT

Han passat dies, però encara ho recordo i el comentari és útil.

Un, presenta Piscator al públic de Barcelona en un mati de diumenge i en un teatre central.

Vaguetats! Vaguetats! Vaguetats! Tot d'una, Piscator és a propat a Wilde, a Nietzsche i no recordo a qui més.

Però la presentació va avant. Tots som assubentats que Piscator ha presidit el rodatge d'una pel·lícula que ha tret d'una obra alemanya, obra de pescadors.

Vaguetats! Vaguetats! El que perora continua.

L'autor d'aquesta obra, rodada per Piscator, és un gran autor revolucionari alemany.

Vaguetats! Vaguetats! Ja no escolto res més de la presentació.

Per mi mateix, em retrec que la pel·lícula, amb rodatge presidit per Piscator, és: «Revol't de pescadors» de la intensa Anna Seghers.

Vaguetats! Vaguetats! Vaguetats! Viurem una època que aixecarà a dogma això tan rar que: «tothom serveix per a tot»?

Baudelaire — aparellem-lo amb Leopardi? — ha posat els seus peus nus

bient d'artifici d'un món que es va esquarterant. Tot Baudelaire!

Què li devem com a precursor? L'autor d'«El meu cor al nu» fou el primer que indicà la historicitat de la nostra època, com Leopardi fou el primer a fer sentir les runes divisories.

Per Baudelaire ens adonem que pesa damunt nostre un heretatge del qual no ens podem lliurar, L'era que anem desbrossant arrenca del passat segle.

Quin conjunt el dels mariners de Port Sebastià, fet de figures inoblidables! I la dona de Kedennek, sarmen-tosa i punyent? I Caterina Nehr? I Andreu? I Hull?

«Revol't de pescadors» no desper-tava cap ressò en el perorant de Piscator.

BAUDELAIRE La modernitat de J. Roure-Torent sap bé la modernitat de Charles Baudelaire.

Un i altre són fites i guiatge. Per bons ulls escrutadors, naturalment.

Davant reconstruccions fantasmagòriques italianes i disfresses cesàries, situem-hi Leopardi. L'escolteu com diu:

«Cor dov'è il grido de nostri avi famosi, e il grande impero di quella Roma?»

RELLEGIU Per copsar el valor d'una obra no hi ha com rellegir-la alguns anys després de la seva publicació.

Els fills de Josep Aladern es proposen recitar l'obra total de llur pare. Han llançat ja la reedició de «La gent del llamp».

Josep Aladern és encara un autor intens, viu, un autor que compta. Els tipus de «La gent del llamp» pertanyen a un ahir nostre que es perllonga en l'avui.

Hi ha en: «La gent del llamp» vella gent d'una Catalunya pagesa i forta, representacions de l'avarícia i de la tossuderia camperoles.

Quan començarà la croada revolucionària contra els enamorats de la cendra? Quan serà possible dir eridant als sepulcrals que la literatura catalana és literatura, perquè compta amb un passat molt més valuós que el present?

Ignasi Vidal ha il·lustrat l'edició de «La gent del llamp» amb valentia i sobrietat. Tal com calia:

La íntima realitat de cada poble, el nomen que li és donat, aspira a comunicar-se — no a imposar-se.

El feixisme pretén basar-se en allò que caracteritza cada cultura nacional. En realitat es proposa convertir en closca opressora allò que serveix els seus fins.

En l'ordre cultural — si hem d'emprar aquesta paraula en el sentit restringit que li imposen els mateixos escriptors pre-feixistes — el feixisme es distingeix per una íntima inversió de la natural dependència amb què se situen els fins i els mitjans en una cultura normalment nascuda i desplegada.

El feixisme no és un fet nou, no difereix, en el fons, d'aquell conservatisme que, invocant allò típic d'un país, compleixi el seu essencial destí.

La peculiar dificultat que oposa el te de Josep Aladern, que també faria honor a qualsevol antologia.

Cap conte de la col·lecció de «La gent del llamp» no cau en insignificantia. Aiguaforts. Boixos. Taca iburi neig.

Si a Catalunya no es cõtitzés tan extraordinàriament l'oblit, no ens caldria retreure l'obra de Josep Aladern. Els que fan blasó dels que ignoren, amagaran aquesta tara pregona, tot cercant esmenar-la, car en literatura compta alguna cosa més que els autors de contracte diari i amical: compta el conjunt de literats.

Quan començarà la croada revolucionària contra els enamorats de la cendra? Quan serà possible dir eridant als sepulcrals que la literatura catalana és literatura, perquè compta amb un passat molt més valuós que el present?

Quan començarà la croada revolucionària contra els enamorats de la cendra? Quan serà possible dir eridant als sepulcrals que la literatura catalana és literatura, perquè compta amb un passat molt més valuós que el present?

Quan començarà la croada revolucionària contra els enamorats de la cendra? Quan serà possible dir eridant als sepulcrals que la literatura catalana és literatura, perquè compta amb un passat molt més valuós que el present?

fenomen del feixisme a fer-se intel·ligible, no procedeix que en ell es manifestin valors inèdits, inefables, difícils d'agafar pels mitjans normals del judici.

La seva tècnica és, primer que tot, publicitària, i el seu sentit real s'esgota en això: una pura negació que necessita justificar-se amb aparença positiva.

El feixisme no és un fet nou, no difereix, en el fons, d'aquell conservatisme que, invocant allò típic d'un país, compleixi el seu essencial destí.

El feixisme no és un fet nou, no difereix, en el fons, d'aquell conservatisme que, invocant allò típic d'un país, compleixi el seu essencial destí.

El feixisme no és un fet nou, no difereix, en el fons, d'aquell conservatisme que, invocant allò típic d'un país, compleixi el seu essencial destí.

El feixisme no és un fet nou, no difereix, en el fons, d'aquell conservatisme que, invocant allò típic d'un país, compleixi el seu essencial destí.

El feixisme no és un fet nou, no difereix, en el fons, d'aquell conservatisme que, invocant allò típic d'un país, compleixi el seu essencial destí.

El feixisme no és un fet nou, no difereix, en el fons, d'aquell conservatisme que, invocant allò típic d'un país, compleixi el seu essencial destí.

El feixisme no és un fet nou, no difereix, en el fons, d'aquell conservatisme que, invocant allò típic d'un país, compleixi el seu essencial destí.

que hi passen donant tómb els noms de certs valors, definir-lo encara significa, per a molta gent, unir en sintèsi intel·ligible el sentit d'aquells noms.

Tot just si cal en aquest moment qualificar-se com a escriptor antifeixista. Si l'escriure no fos ofici de qualsevol geni familiaritzat amb l'exterior virtut de les paraules, i si ésser escriptor portés aparellat sempre el sentimient d'una íntima responsabilitat, crec que pel mer fet d'ésser homes que abans que tot busquen el camí més digne per a sincerar-se i per fer de les paraules vincles de consciència, l'escriptor i el poeta serien sempre enemics de tot feix, de tota secta brutalment imperiosa que pretengués reduir l'esperit a servilisme.

Estan ací, també, els que abans havien deïficat el Cid a la seva manera, dotant-lo de faç fanfarrona i fòr-randant-lo com tot el que toquen. Allò de tancar el sepulcre del Cid amb set claus ha estat bé dir-ho, entre altres coses, per donar treva que s'oblidés aquella estampa, i poder així algun dia veure novament el Cid al gran horitzó de la poesia, que és on es patentitza que són realment universals els mites nacionals.

Avui, quan aquest gep ha rebrutat, posant al sol la seva entranya, és digne d'observar-se que solament en surtin, com si fos lava incontentible, crims, buides injúries, traïcions al més elemental sentit patriòtic — i no res realment que pugui estimar-se com a nacional.

Es el Cid amb la seva primària honradesa i la seva bravesa popular qui està en front d'ells. Són totes les figures de la mitologia nacional, que abans havien pujat del cor del poble a la imaginació del poeta, les que ara demostren llur extingida existència, davant els sedients castissos del «Arriba España».

Es el Cid amb la seva primària honradesa i la seva bravesa popular qui està en front d'ells. Són totes les figures de la mitologia nacional, que abans havien pujat del cor del poble a la imaginació del poeta, les que ara demostren llur extingida existència, davant els sedients castissos del «Arriba España».

Es el Cid amb la seva primària honradesa i la seva bravesa popular qui està en front d'ells. Són totes les figures de la mitologia nacional, que abans havien pujat del cor del poble a la imaginació del poeta, les que ara demostren llur extingida existència, davant els sedients castissos del «Arriba España».

Es el Cid amb la seva primària honradesa i la seva bravesa popular qui està en front d'ells. Són totes les figures de la mitologia nacional, que abans havien pujat del cor del poble a la imaginació del poeta, les que ara demostren llur extingida existència, davant els sedients castissos del «Arriba España».

Es el Cid amb la seva primària honradesa i la seva bravesa popular qui està en front d'ells. Són totes les figures de la mitologia nacional, que abans havien pujat del cor del poble a la imaginació del poeta, les que ara demostren llur extingida existència, davant els sedients castissos del «Arriba España».

Es el Cid amb la seva primària honradesa i la seva bravesa popular qui està en front d'ells. Són totes les figures de la mitologia nacional, que abans havien pujat del cor del poble a la imaginació del poeta, les que ara demostren llur extingida existència, davant els sedients castissos del «Arriba España».

Es el Cid amb la seva primària honradesa i la seva bravesa popular qui està en front d'ells. Són totes les figures de la mitologia nacional, que abans havien pujat del cor del poble a la imaginació del poeta, les que ara demostren llur extingida existència, davant els sedients castissos del «Arriba España».

Josep Aladern, pel seu fill

Baudelaire

damunt la ratlla ganivet que divideix dos móns.

Leopardi, per «L'Infinito» (plàcid inici de la crisi que el farà passar de la fe en el món heroic a la teoria de l'error implacable), arribarà al Leopardi dels plans eridats.

Leopardi, per «L'Infinito» (plàcid inici de la crisi que el farà passar de la fe en el món heroic a la teoria de l'error implacable), arribarà al Leopardi dels plans eridats.

Leopardi, per «L'Infinito» (plàcid inici de la crisi que el farà passar de la fe en el món heroic a la teoria de l'error implacable), arribarà al Leopardi dels plans eridats.

Leopardi, per «L'Infinito» (plàcid inici de la crisi que el farà passar de la fe en el món heroic a la teoria de l'error implacable), arribarà al Leopardi dels plans eridats.

Leopardi, per «L'Infinito» (plàcid inici de la crisi que el farà passar de la fe en el món heroic a la teoria de l'error implacable), arribarà al Leopardi dels plans eridats.

Leopardi, per «L'Infinito» (plàcid inici de la crisi que el farà passar de la fe en el món heroic a la teoria de l'error implacable), arribarà al Leopardi dels plans eridats.

RAMON VINYES

LA VIDA ECONOMICA

Institut Agrari Internacional de Moscou

«Els pagesos espanyols en la seva lluita per la terra i la llibertat»

Acaba de publicar-se, per encàrrec de l'Institut Agrari Internacional de Moscou, en rus i alemany, (1) un treball molt interessant i instructiu del company B. Minlos, intitulat: *La lluita del camperol espanyol per la terra i la llibertat*, que facilita un resum succint del moviment revolucionari al camp espanyol des dels començaments del segle passat fins a l'actualitat.

Més que en cap altre país, gairebé tots els aspectes de la vida agrària d'Espanya exhibiren rastres medievals: el dret de la propietat, els privilegis feudals dels latifundistes, els contractes d'arrendament, el règim tributari. Sembla com si el temps s'hagués aturat des de l'època de la Reconquesta, en la qual els reis cristians recompensaren llurs vassalls, investint-los amb les terres arrabassades als moros empatsats. De totes maneres, per als camperols quedà, almenys, la participació en les terres comunals de la seva vila i la dula. Malgrat tot, la insaciabilitat dels aristòcrates, després d'esgotar tots els altres mitjans per engrandir la seva propietat de béns arrels, aconseguiren l'any 1855 la promulgació de les Lleis d'Amortització en virtut de les quals les terres comunals i la dula pogueren ésser alienades. Fins al segle XIX, uns cinc milions d'hectàrees de les terres comunals havien passat a les mans dels latifundistes, i robaren d'aquesta manera als camperols les seves últimes reserves, així com també de la dula.

A l'adveniment de la República, l'agricultura espanyola oferí la imatge següent: la superfície total del sòl espanyol ascendeix a 50 milions d'hectàrees de les quals 45 milions són cultivables. Més de 30 milions de la superfície total pertanyen als latifundistes. Dels 45 milions d'hectàrees cultivables, solament uns 20 milions estaven en cultiu, a saber, essent 15 milions treballats pels camperols — petits propietaris, arrendataris, parcors, rabassaires — i es quedaven més dels dos terços de les terres latifundistes sense cultiu, utilitzades per a pastures i caça. Els grans propietaris, en la seva major part «absentistes», no tenien cap interès a incrementar la superfície cultivada, tement que d'això en resultés una baixa de la renda i dels preus dels productes agraris. De l'altre costat, els camperols en gran part no tenien prou terres per a salvar la subsistència de llurs famílies i, per això, es trobaren en el cas d'haver d'arrendar altres terres o de vendre les seves pròpies terres i fer-se bracers. Les bases jurídiques dels contractes d'arrendament, sovint dataren també de l'època de la Reconquesta, com per exemple els fóruns gallesos. No existien contractes fixats per escrit i els propietaris, ajudats en la tradició oral, pogueren canviar els contractes i especialment desnonar els colons en qualsevol temps i arbitrària-

ment. Al desenrotllament de l'agricultura catalana en trobem molts exemples especialment en la institució de la «rabassa morta». Mentre els rabassaires han tingut una funció, han estat conservats com a classe i la institució protegida i defensada contra les intrusions forasteres. Però així que la missió que els propietaris els tenien assignada — valorar els terrenys incultivats — ha estat un fet, s'ha trobat la forma de desvirtuar el caràcter del contracte per a entrar en el gaudi directe de la propietat, establint una nova modalitat contractual on la posició del conreador no serà ja de col·laboració — sempre més aparent que real —, sinó de dependència.

La situació dels bracers fou també compromesa fins al punt que pràcticament foren posats fora de la llei. No hi havia una legislació arrançant les condicions de treball ni una previsió contra els accidents de treball, la malaltia, etcètera.

En la major part dels contractes, els bracers es comprometeren a treballar «des de la sortida fins a la posta del sol» per un jornal que oscil·lava entre una i quatre pessetes.

Les dificultats econòmiques dels treballadors del camp foren augmentades per la merma dels drets polítics, els quals radicaven en el caciquisme i reduïen el camperol a un estat de servitud en contradicció amb la dignitat humana.

Per millorar la seva situació deplorable, per conservar la seva llibertat i per obtenir les terres necessitades, els camperols han lluitat sempre, de la qual cosa la història d'Espanya n'ofereix molts exemples. Des dels començaments del segle XIX la lluita s'intensificà, començant amb la participació dels camperols en les guerrilles napoleòniques, o obtenint més empena després de la promulgació de les ja esmentades Lleis d'Amortització el 1855. Andalusia fou el centre de la lluita revolucionària. Els moviments vagues durant l'últim cinquè del segle XIX, acompanyats per ocupacions de finques, culminaren en la «Marxa contra Jerez» el 1892. En el període després de la guerra mundial es troben els principis d'anar junts els camperols amb els treballadors industrials, el nombre i importància política dels quals havia augmentat molt.

Encara que en les eleccions d'abril del 1931 els monàrquics tenien una majoria als districtes rurals, els camperols saludaren la República, de la qual esperaven el compliment de les seves reivindicacions principals.

L'autor fa un resum de les mesures agràries efectuades pels primers governs republicans, i destaca les següents: la llei sobre la Reforma Agrària, prèvia a l'expropiació, però amb dret d'indemnització, de 500.000 hectàrees del sòl latifundista; la llei sobre els jornaleros, in-

troduint el dia de treball de vuit hores i l'anomenat torn rigorós per evitar l'atur dels jornaleros domiciliats als pobles respectius; el decret sobre la Intensificació del cultiu, concedint als parellers l'usufruit del guaret per dos anys. Però tots aquests projectes es realitzaren d'una manera insuficient per conseqüència de la manca d'energia de part del Govern i el sabotatge de part dels latifundistes. Els camperols, així com les masses obreres, foren decepcionats, i, descontents, es precipitaren a la lluita revolucionària amb vehemència. El 1932 tenien lloc 94 vagues rurals que augmentaren el 1933 en 358. Les ocupacions de finques augmentaren de 69 el 1932 a 267 el 1933. Malgrat tot, la lluita heroica dels camperols no tingué èxit degut a la manca d'organització i especialment a la manca d'unitat entre les organitzacions dels treballadors de la terra i de la indústria. De l'altre costat, la crisi mundial produí una baixa dels preus agraris, i per això s'agregà la situació econòmica del camp. Les forces reaccionàries, unint-se amb més rapidesa que les forces democràtiques, s'aprofitaren d'aquesta situació per aconseguir un ascendent sobre una determinada part dels camperols i jornaleros. Això explica, junt a la coacció i la violència en la contesa electoral, la victòria dels feixistes en les eleccions del novembre del 1933. No perderen el temps per a anul·lar tots els beneficis legals que els camperols havien obtingut. Inútil fou la vaga dels bracers del juny del 1934, la més gran en la història d'Espanya, la qual s'estengué sobre quasi totes les províncies d'Espanya i comprangué uns 500.000 treballadors del camp. Mancà la unitat del proletariat. La desorganització i la desorientació al camp s'incrementaren, mentre que la influència de la C. E. D. A. s'acresqué. L'única regió d'Espanya en la qual el moviment agrari no disminuí fou Catalunya, el Parlament de la qual decretà contra la resistència dels latifundistes reaccionaris catalans i contra el veredict del Tribunal Suprem, la Llei sobre la revisió dels arrendaments. Malgrat tot, aquesta acció admirable, per ésser aïllada, no pogué contrarestar el terror reaccionari que provocaren els esdeveniments d'octubre del 1934.

Una altra vegada fracassaren les forces revolucionàries degut a la falta d'unitat i d'organització. De l'altre costat, l'opressió reaccionària junt al desgovern de Madrid, despertà les masses proletàries, tant a les ciutats com al camp, on els desnonaments desvergonyits, obeint un impuls directe i primari de represàlia, l'expulsió despiadada dels parellers ja establerts, la baixa dels jornals produïren un estat de desesperació profunda. Mentre que les forces reaccionàries es desuniren i es barallaren sobre el botí robat al poble, els treballadors rurals i industrials s'uniren, i, amb la col·laboració de la burgesia republicana formaren el Front Popular que s'emportà una vasta victòria escalfant en les eleccions del febrer de l'any 1936.

Ulteriorment, l'autor puntualitza les mesures agràries encaminades fins al 19 de juliol: l'ocupació de finques i la seva legislació i ampliació pel Govern Azàña i diversos decrets de reforma agrícola, resultant la colonització de prop de 200.000 famílies de bracers i camperols entre el mes de febrer fins al mes de juliol del 1936. Descriu la preparació de la sublevació feixista i l'opressió actualment soferta pels camperols sota el règim feixista, acabant les seves exposicions lúcides i concises amb la data d'entrada del company Josep Calvet al Govern de la Generalitat de Catalunya. (2).

INFORMACIONS D'ECONOMIA AGRICOLA

Millora del comerç de llana. — Durant les recents setmanes, segons el Servei d'Informacions de la Llana del Comitè Econòmic Imperial, els preus de la llana tendeixen a l'augment. Les xifres relatives a Austràlia acusen, tanmateix, els resultats del boicot japonès a la llana australiana, però també els que deriven del fet que Alemanya compra novament llana en una escala més normal. Es així que durant els tres primers mesos de la campanya llanera australiana (juliol-setembre), les expedicions s'han elevat a 97'5 milions de lliures, contra 104 milions per al període corresponent del 1935-36. Les expedicions a Alemanya han augmentat de 4 milions de lliures i han arribat fins a 8.800.000 lliures. Les expedicions de l'Àfrica del Sud el juliol-setembre, s'han elevat a 12.800.000 lliures, contra 7.900.000 lliures durant el període corresponent del 1935-36. Les expedicions sud-africanes vers el Japó han estat portades de 100.000 a 2.700.000 lliures. La producció llanera de l'Àfrica del Sud per a 1935-36 s'ha estimat

finalment en 251 milions de lliures hom preveu per al 1936-37 un augment que portarà el total a 285 milions de lliures. Durant el període en qüestió, l'Àfrica del Sud i l'Austràlia han augmentat llur exportació a la Gran Bretanya, però les expedicions de Nova Zelanda són inferiors a 6 milions de lliures.

Restricció de la plantació de jute a l'Índia. — El govern del Bengala hi donat instruccions als funcionaris de fer tot el necessari per tal que els plantadors individuals de jute sembrin pe a la campanya del 1937-38, tres setzemes parts menys que durant l'any «standard» 1934-35. El govern estimava que la propaganda a favor de la restricció voluntària determinarà en el primer any 1935-36, una reducció en la collita de 2'5 milions de bales.

La reducció de l'any passat s'havia calculat en un milió de bales. Hom es proposa d'obtenir la mateixa xifra per al 1937-38.

LA CIENCIA CRISTAL·LOGRAFIA

Ha vist la llum la tercera edició russa del tractat de *Cristal·lografia*, del professor Anatoli Kapitonovitch Boldyrev, doctor en ciències geològiques, director de l'Institut Fedorov de Leningrad. Si comptem l'edició espanyola que vaig tenir l'honor de publicar fa quatre anys (editorial Labor), aquesta és la quarta edició de l'obra didàctica de l'eminent professor de la U. R. S. S.

La tasca meritòria acompanyada pel professor Boldyrev consisteix a donar un cop d'ull panoràmic a tota la ciència dels cristalls. El seu tractat abraça les qüestions més heterogènies i les unifica i resumeix amb un criteri pedagògic molt encertat. El fet d'exhaurir-se les dues edicions russes i d'estar pròxima a exhaurir-se l'edició espanyola, és una prova ben evident que respon a una necessitat universalment sentida.

Posseeix el professor Boldyrev condicions ben valuoses com a divulgador de la ciència, en trobar aquella difícil ponderació de concisió dels temes i senzillesa d'exposició. La seva preocupació d'unificar la nomenclatura i de fer assequible a tots la Cristal·lografia, ha reeixit en aquesta obra i en el seu tractat de Mineralogia, que tant ens agradaria de veure traduït a la nostra llengua. Un magnífic resum d'aquest darrer tractat és el *Llibre de Treball de Mineralogia*, el qual recorda molt aquell tipus de manual francès, d'exposició elegant i profunda alhora, a què ens tenen acostumats els nostres col·legues transpirenencs.

La part de Cristal·lografia geomètrica resumeix en breus capítols les projeccions cristal·logràfiques, estudi de la simetria, les formes incloses en les 32 classes de simetria, lleis empíriques de Cristal·lografia geomètrica, símbols cristal·logràfics, teoria geomètrica de l'estructura, goniometria dels cristalls, anàlisi cristal·loquímica.

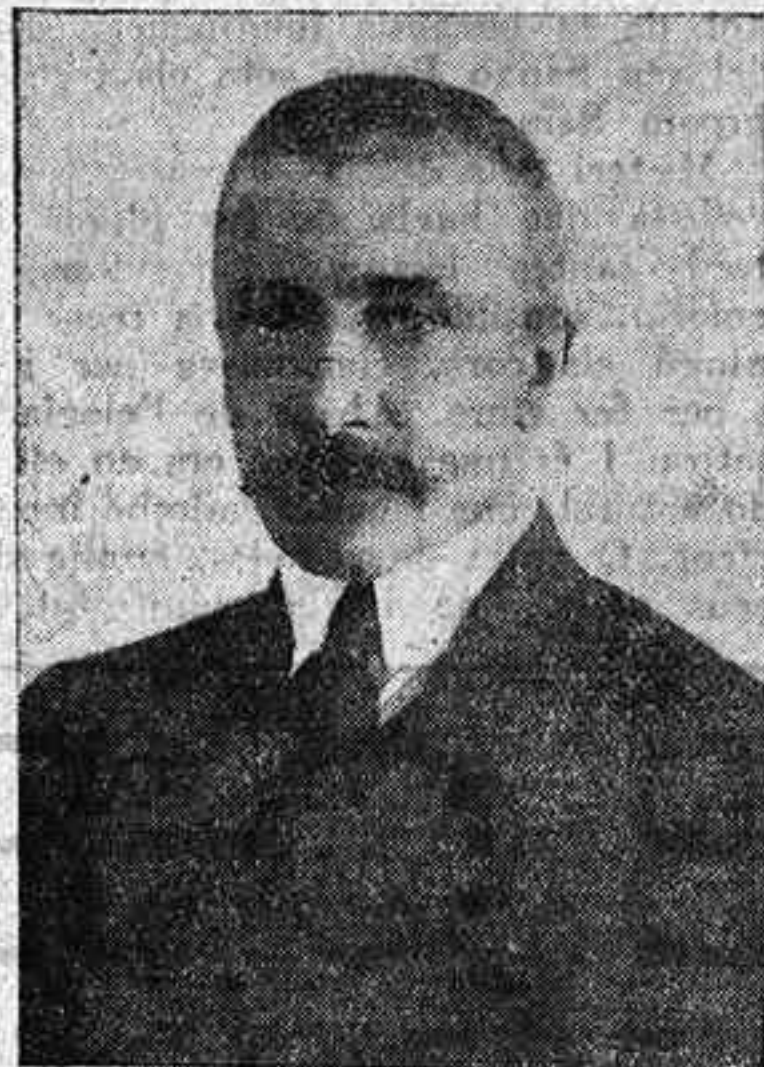
La part dedicada a Cristal·lografia física, tracta de l'òptica dels cristalls, roentgenometria, propietats mecàniques, tèrmiques, magnètiques i elèctriques.

La part de Cristal·lografia química posa en relació les propietats químiques i les formes cristal·lines de la matèria, l'estructura cristal·lina i la química, polimorfia, creixement i dissolució dels cristalls, l'aplicació d'aquests coneixements a la determinació de la composició química de la matèria.

A cada capítol, es troben punts de vista originals i àdhuc genials, on es veu l'esforç constructiu dels investigadors russos acollits a l'Institut Fedorov, de Leningrad. La nova nomenclatura, els procediments abreujats de càlcul, els mètodes de Fedorov, d'Anxeles, del propi professor Boldyrev i dels seus deixebles, els treballs de Física moderna i la nova teoria que es-

tableix la relació entre la composició química i l'estructura.

Aquesta edició tercera, que suava comentem, és una reproducció estereotípica de la segona edició russa, millorant molt algunes figures i petites addendes bibliogràfiques. Acaba el llibre amb una sèrie de notes que emplen un centenar de planes, destinades a arrodonir alguns capítols del llibre i a desenrotllar punts de vista moderns de la ciència dels cristalls. Així, per exemple, hi ha una ressenyó del treball del professor

El professor A. K. Boldyrev, director de l'Institut Fedorov, de Leningrad

Boldyrev sobre la classificació, nomenclatura i símbols de les 32 classes de simetria i notes sobre els elements de simetria dels conjunts reticulars, sobre els 14 sistemes de xarxes de Bravais i relacions entre els conjunts reticulars i les formes, qüestions relatives a les àrees dels plans reticulars, etc., etc. Es fan també algunes indicacions sobre la platina universal de Fedorov, i sobre els mètodes teològics d'aquest famós cristal·lograf rus. Les investigacions dels investigadors de la U. R. S. S. sobre la duresa, emprant l'escleròmetre de Mertens, constitueixen l'objecte d'altres capítols. Finalment, es tracta de la posició dels àtoms i dels valors dels radis dels àtoms dels cristalls.

Un altre dia comentarem el *Llibre de Treball de Mineralogia*, que, sota la direcció del professor A. K. Boldyrev, han publicat una sèrie d'especialistes, en llur majoria deixebles seus de l'Institut Fedorov. Aquest llibre ha assolit dues edicions en pocs anys. Això demostra, d'una banda, la seva excel·lència, demostrada amb la llure concurrència de tota la bibliografia europea, i d'altra banda, l'interès que les obres científiques desenvolupen a la U. R. S. S., país on ràpidament són exhaurides edicions de 5.000 exemplars de certes obres, de públic per força reduït.

RAFAEL CANDEL VILA

TALLER DE FOTOGRAVAT
COL·LECTIVITZAT
ANTONI MARTÍ
C.N.T.-A.I.T.
AVINYÓ, 19, PRAL. TELÈF. 17047

CARLOS MARX

Recuerdos sobre su persona i su obra

Obra editada per l'institut Marx - Engels - Lenin, de Moscou

amb un pròleg de V. ADORAPSKI

Preu de l'exemplar: 1'50 ptes.

Edicions Europa-Amèrica
APARTAT DE CORREUS 890 - BARCELONA

Dones antifeixistes:
Llegiu i propagueu

COMPANYA

Cançó a Thaelmann

Ernst Thaelmann era al davant,
el puny ben clos per a combatre.
Els homes anaven marxant
per l'enemic abatre,
sota l'estendard,
que agita l'aire.
Pel gran camarada Thaelmann,
el puny enlaire!

(Música de Paul Arma. Lletres d'Erich Weinert.)

Ha mort el gran compositor i organista francès Charles Widor

Fà dues setmanes que va morir, a l'edat de 92 anys, el cèlebre compositor i organista francès, Charles Widor, secretari general de l'Acadèmia de Belles Arts de París. Amb ell desapareix una de les figures de més relleu de la moderna història musical de França, l'activitat del qual ha estat d'una prodigiosa multiplicitat, tant en el terreny de la composició i de la pedagogia, com en el de la música coral i d'orgue.

La seva producció musical ha estat d'una prodigialitat extraordinària: quatre Simfonies, dos Concerts per a piano i un per a violoncel, una «Obertura espanyola», algunes òperes, entre elles «Nertos», inspirada en la cèlebre obra de Mistral, tret de la història medieval de la Provença; tota una sèrie d'obres per a conjunt de cambra i, entre moltes altres, en primer lloc, les seves magnífiques vuit Sonates per a orgue («Simfonies») són l'herència productiva, que deixa aquest gran compositor post-romàntic a la posteritat.

Si actualment Widor, com a compositor no és tan conegut com ho mereixen la rica inspiració romàntica i la sòlida estructuració de la seva obra musical, la seva significació històrica, com

un dels més grans divulgadors de l'obra bachiana a França, resta indiscutida i és testimoni d'un veritable humanisme pan-europeu, que, actualment, s'està esvaïnt més i més. Com a deixeble del gran mestre de l'orgue belga, G. Lemmens, i com a successor de C. Franck, en la càtedra d'orgue al Conservatori de París, Widor ha format amb els seus col·legues Alexandre Guilmant i Clément Loret, aquesta plèiade d'organistes que han mantingut l'autèntica tradició del «Kantor» de Leipzig a llur país i constituït per a França una escola sense rival a tot el món.

Incausablement es dedicava a la divulgació de l'obra bachiana, sigui com a organista, sigui com a director de l'orquestra «Concordia», amb el qual executà durant deu anys les Cantates, el «Magnificat» i la «Passió», segons S. Mateu, sigui, finalment, com a professor i escriptor.

Pel seu prefaci per al famós llibre d'Albert Schweitzer sobre Bach —prefaci que haurien de llegir i admirar tots els nostres joves conservatoristes, com haurien de conèixer i estudiar tota aquesta obra fonamental de Schweitzer— sabem que era el mateix Widor qui inspirava el seu deixeble per a escriure la seva obra, a través de la qual es reflecteixen els estudis comuns d'aquests dos grans interpretadors i admiradors de l'obra bachiana.

Widor ha estat un dels pocs músics que han sabut reunir la síntesi ideal del veritable artista amb un profund coneixement filosòfic i estètic del seu art i una autèntica intuïció dels misteris més profunds de la creació artística. La vida musical francesa, perd en ell un dels valors més significatius que durant tota una llarga vida s'ha dedicat exclusivament al servei humil del gran art musical.

O. M.

STRAVINSKI I BARCELONA

«Tornat a Europa, havia d'anar a Barcelona a dirigir un festival de tres concerts, consagrats a la meua música. Des de la meua arribada a aquesta ciutat tingui una agradable sorpresa de la qual guardaré sempre un grat record. Entre les persones que vingueren a rebre'm a l'estació, es trobava un petit periodista, molt simpàtic, el qual, tot entreviuant-me, va portar l'amabilitat fins a dir-me:

«Barcelona us espera amb impaciència. Ah, si sabéssiu com hom ama la vostra *Scheherazade* i les vostres *Dances del príncep Igor!*»

No tingui el coratge de desenganyar-lo.»

(«Cròniques de la meua vida», vol. II, 1935.)

UN TRIOMF DE L'ART INSTRUMENTAL SOVIETIC

Després del «Concurs Chopin», de Varsòvia, on diversos premis han estat adjudicats a quatre pianistes soviètics, entre ells Jacob Zak (primer premi), assabentem dels resultats no menys brillants del «Concurs internacional de violí Ysaye», a Brusselles.

David Oistrakh ha rebut el primer premi; Lisa Guileis el tercer; Bussia Goldstein el quart; Marina Kozolupova el cinquè i Mischa Fichtengold el sisè.

Aquestes dues victòries de l'art instrumental soviètic no són, evidentment, degudes pas degudes a un simple atzar.

«El paper decisiu en l'èxit dels violonistes soviètics, és degut al conjunt de les condicions en les quals es fa l'educació soviètica», ha dit, des de Brusselles, per telèfon, David Oistrakh, guanyador del primer premi.

La seva carrera artística és molt significativa pel sistema d'educació musical de la U. R. S. S.

David ha acabat la seva educació musical a l'Institut Musical d'Odessa, a la classe del professor Pierre Stoliarski, el qual li havia ensenyat el seu art des de l'edat de cinc anys. Ha fet els seus estudis durant prop de quinze anys amb mètode i perseverança sense ésser distret del seu treball per concerts prematurs. Una vegada acabada la seva educació, ha pres part a gairebé tots

Encara, la ma de Moscou! (D'Efimov, a «Izvestia»)

els concursos musicals de la U. R. S. S. i hi ha guanyat sempre els primers premis. Al Concurs Internacional Wienski, a Varsòvia, guanyà el segon premi, i vet ací que en aquest últim concurs de Brusselles guanyà el primer. Des del 1936, és professor al Conservatori de Moscou; és considerat com un virtuós de primer ordre, de tècnica brillant i d'un so líric i expressiu de bellesa incomparable.

No ha d'oblidar-se, al mateix temps, que els èxits dels joves instrumentistes soviètics són deguts, en una gran part, a les qualitats dels professors musicals de la U. R. S. S., que han contribuït a preparar aquests èxits.

Els professors A. Jampolski i G. Neuhans, que han acompanyat els joves músics als concursos internacionals de Varsòvia i Brusselles, han adquirit una autoritat incontestable entre els membres del Jurat, compost dels representants, els més eminents, del món pedagògic internacional.

Casal de la Cultura

SECCIO MUSICA

Diuenge vinent, a les onze del matí, tindrà lloc, al Casal del Metge, la reunió constitutiva de la Secció Musical del Casal de la Cultura. És indispensable l'assistència de tots aquells que formen part d'aquesta secció, perquè es tracta d'eleger la Junta executiva de la Secció i discutir el pla de treball.

Els companys que vulguin encara ingressar en aquesta Secció, són pregats d'inscriure's fins al dissabte, a la Secretaria provisional del Casal de la Cultura (Comissariat de Propaganda, quart pis, de les set a les nou), a fi de poder assistir a la primera reunió constitutiva.

EL PREMI CINEMATOGRAFIC DE LA S. DE N.

"FOC A ANGLATERRA"

Qualificada a la bestreta com un triomf per la Lliga de Nacions, la darrera producció d'Alexander Korda, «Foc a Anglaterra», afegí nous llorers als molts que està recollint a Europa en ésser estrenada recentment al Ràdio City Music Hall, el teatre més gran del món.

La nit de l'estrena hi havia en l'auditori més de cinquanta grans personalitats estrangeres, la presència de les quals era deguda particularment a la decisió que prengué el més passat el Comitè Cinematogràfic de la Lliga de Nacions de conferir a la pel·lícula la seva Medalla d'Or per al 1937, pel vot unànime dels 53 representants de diverses nacions que l'integren.

Tothom esperava que una pel·lícula que havia meregut tan assenyalada distinció de la Lliga, causaria veritable sensació. I efectivament així succeí. La millor prova d'això està en els milers de persones que diàriament acudeixen al Ràdio City Music Hall per tal de veure «Foc a Anglaterra».

La nova pel·lícula està feta a la manera gran, seguint en això la majestuosa pauta que Korda assentà amb «Els amors d'Enric VIII», la primera cinta que posà de relleu davant de tot el món de què era capaç la indústria cinematogràfica anglesa. Els crítics diuen que «Foc a Anglaterra», igualment que «Els amors d'Enric VIII», donarà a conèixer diversos artistes fins ara no gaire coneguts. Escollits personalment per Alexander Korda d'entre el millor amb què avui compten el teatre i el sestudis cinematogràfics britànics, aquests artistes treballen tan conscienciosament que podem vaticinar, sense temor a equivocar-nos, que llurs noms — Vivien Leigh, Tamara Desni, Flora Robson, Laurence Olivier i Raymond Massey — seran aviat tan famosos com els de Charles Laughton, Robert Donat, Merle Oberon, Elsa Lanchester, Binnie Barnes i Wendy Barrie.

Dels cinc artistes, Vivien Leigh sembla que és la més vibrant personalitat, segons opinió general dels crítics. Aquesta jove i bellíssima actriu anglesa porta ja dos anys treballant amb Alexander Korda. Durant aquest temps ha interpretat diversos papers, tots ells de poca importància, és cert, però de gran valor com a aprenentatge cinematogràfic. El fet que Korda hagi cregut oportú donar-li un assenyalat paper en «Foc a Anglaterra», una de les pel·lícules més notables que s'han filmat als estudis de Denham fins a la data, és un judici que l'actriu està preparada per a la seva difícil missió.

Aquest primer paper important de Vivien Leigh és el d'una dama d'honor de la cort de la reina Isabel d'Anglaterra. No es tracta d'un simple paper d'ingènua. La caracterització abunda en extraordinàries possibilitats històriques i Vivien Leigh ha sabut aprofitar-les atinadament i amb gran justesa.

Tamara Desni és una jove russa que fa alguns anys treballa en pel·lícules angleses. En «Foc a Anglaterra» encarna Elena, la bella filla d'un noble espanyol que s'enamora d'un jove espia anglès.

Abans s'he dedicat al cinema, Tamara Desni havia figurat en grups coreogràfics que es distingiren notablement en representacions donades a Alemanya, Anglaterra i Estats Units. Avui se la considera com una de les futures reines del cinema anglès.

Flora Robson, que interpreta l'important paper de la reina Isabel, nasqué a Anglaterra. Després d'una breu carrera a les taules passà a ésser directora d'assistència social en una fàbrica de cereals per a l'esmorzar! Sovint organitzava funcions teatrals en les quals prenia part ella i les obreres de la fàbrica exclusivament, i tanta fama adquiriren aquestes representacions, que els empresaris de Londres no trigaren a fer-li ofertes. De tornada al teatre, Londres l'acollí calorosament i des de fa algun temps es dedica també amb gran èxit a treballar davant la cambra. Un dels seus papers més recents fou la memorable caracterització de l'emperadriu, secundant Elisabeth Bergner, en la producció de Korda «Caterina la Gran».

Un altre dels actors que es destaquen és Laurence Olivier, el gallard i intrèpid Michael Ingolby de la història. Els pares d'Olivier treballaren durant molts anys a les taules londinenques; l'ésser actor és en ell un do natural. Ha figurat en diverses obres dramàtiques d'èxit a Nova York i

Londres i també ha filmat diverses pel·lícules a Hollywood i Denham. Una de les darreres, «Nits de Moscou», protagonitzada per Harry Baur, fou un dels més assenyalats triomfs d'Alexander Korda la temporada passada.

Raymond Massey, que interpreta el paper de Felip II d'Espanya, promet també assolir la més legítima glòria de la cinematografia. Ja ha donat proves de la seva destacada personalitat com a actor de primera categoria en «Pimpinela escarlata» i «Allò que vindrà».

Tots els crítics novayorquins produeixen elogis a «Foc a Anglaterra». Lloyd Pantages, de l'«Evening Journal», l'anomena «una pel·lícula majestuosa»; Howard Barnes, del «Herald-Tribune», l'anomena «un espectacle sense parió»; Bland Johanson, del «Daily Mirror», l'anomena «un melodrama astorador»; Kate Cameron, del «Daily News», «una cinta que captiva i emociona».

Korda ha escollit els tempestuosos anys del regnat de la reina Isabel d'Anglaterra per a març cinematogràfic. Era l'època en què el poder d'Espanya dominava a tot el món i Anglaterra començava a fer sentir la seva força en les lluites internacionals, quan Felip II d'Espanya preparava la seva Gran Armada, la flota més poderosa de l'univers, per tal d'atacar Anglaterra i destruir el seu naixent poderiu. Era el temps en què regnaven les aventures i intrigues, tant als cercles palatins com als camps de batalla, en què els valents cavallers ofrenaven galantment llurs vides per la pàtria i per la dama de llurs somnis.

Tots els avenços de la cinematografia moderna han estat posats a prova per a portar al llenc el colorit i el verisme d'aquells temps. Els col·laboradors de Korda no han regatejat esforços per a presentar amb justesa la gran varietat d'escenes de què consta la cinta; retrata fidelment aquells emocionants successos, com el fracàs atemptat contra la reina Isabel; la crema dels heretges per la Inquisició; les depredacions contra els galions espanyols carregats de riqueses pel pirata Francis Drake, al qual més tard la Reina Isabel premià els seus serveis nomenant-lo almirall; el descobriment i persecució d'un intrèpid espia anglès en la cort de Felip II; la prodigiosa fugida de Michael Ingolby que necessità l'incendi i destrucció d'un gran castell; la reunió dels dos amants que decidiren separar-se per a dedicar llurs vides al servei de la Reina Isabel; les set naus que foren destruïdes per les flames gràcies a la valentia d'altres tants soldats que es prestaren a servir de torxes vivents; els centenars de vaixells de la poderosa Gran Armada de Felip II entaulant mortal combat amb la poderosa flota anglesa en la darrera batalla pel domini de les mars.

D'extraordinària actualitat i interès és la reproducció de l'Escorial que Korda presenta en «Foc a Anglaterra», en el qual recinte tenen lloc moltes escenes de la pel·lícula.

Per a poder construir un exacte duplicat de l'Escorial, tal com era en els dies de Felip II, els perits de Korda passaren diverses setmanes a Madrid prenent notes i rebuscant als arxius del Govern. Abans d'acabar aquest monumental treball, passaren les seves mans centenars de manuscrits i llibres polsosos, tots ells d'un valor incalculable. El resultat d'aquesta acurada tasca, com pot veure's en «Conspiració», és un veritable tribut a la capacitat i diligència dels col·laboradors tècnics de Korda. — A. G.

LA MASCOTA DE LA REVOLUCIO

El més petit de tots PREU: 3 P.TES.

LES ARTS I ELS ARTISTES

MANET, COURBET, DAUMIER

Per JEAN CASSOU

Tal vegada hi ha hagut èpoques d'or, és a dir, períodes de la història en què l'artista fornía exactament i sense coacció a la societat del seu temps el que aquesta desitjava. Períodes, aquests, d'harmonia i de jubilació. Però nosaltres, homes del nostre temps, no podem veure en l'art més que una temptativa d'evasió, de revolta o d'anticipació. El que ens interessa, és a dir el que ens atrau en els mestres del passat, no és altra cosa que la part activa de llur obra, el que els ha servit per a jutjar el seu temps i separar-se'n llur diferència, llur resistència, llur protesta. Un gran pintor és aquell que ha criticat les formes per mitjà de les quals la seva època concordava amb una visió comuna del món; és aquell que a aquesta visió comuna ha oposat el seu univers, un univers nou i singular.

Es obvi insistir sobre el fet que la revolució que portà a cap d'aquesta manera no es refereix pas essencialment al contingut de la seva obra, al subjecte de les seves pintures.

I, no obstant, és sovint per la renovació del subjecte, i per cercar fora de les figures de la convenció i de la mitologia del seu temps els motius de la seva inspiració que l'artista és revolucionari. Ba i produint una realitat més humil, més profunda, una realitat desdenyada, Courbet, Manet i Daumier foren artistes revolucionaris. Per ells, la renovació de les formes coincideix orgànicament amb la renovació de contingut.

Repetim-ho: un artista és revolucionari pel seu llenguatge propi i en el seu propi domini, que són les formes. I quan la pintura esdevingué autònoma i, llevat de la qüestió de subjecte, s'ha definit com un llenguatge formal estricte, era encara per ella una manera de protestar contra la seva academització i el seu aburgament. Ella es volia pura de tota trava social. D'aquí la seva voluntat, durant un moment, de no representar més que pomes o triangles. Cosa que significava un estat extrem de la seva existència a les regles oficials i immutables en les quals la societat establerta voldria garantir el seu confort. Però la pintura també protesta i retroba la seva llibertat i pura destinació fent concordar la seva necessitat de renovació estilística amb una renovació dels seus temes d'inspiració i els seus motius i cercant-los allà on no se'ls ha cercat encara, en una veritat més directa, més quotidiana, en una realitat verge.

Un gran artista no s'equivoca mai en pintar el poble, com ho han fet Courbet i Daumier. Pui que se sent inclinat d'una manera natural a pintar-lo sense convenció i sense academisme. I el pinta amb amor. Un gran artista del mateix temps no hauria pogut pintar amb amor la burgesia, els seus principis, la seva decoració, car, com ha dit Malraux, aquests són uns temes que no es justifiquen.

Un gran artista no pot pintar la burgesia més que amb ironia, bo i jutjant-la, no justificant-la. Per més objectiva que sigui la seva pintura, si és realista serà terrible.

L'artista que representa la burgesia tal com ella es veu, és a dir que la justifica, produeix fatalment mala pintura. Exemple: Bonnat. Es veu obligat a caure en la convenció i l'academisme.

No hi ha dubte que es pot pintar el poble o la revolució d'una manera convencional: existeixen artistes mediocres i el fet d'èsser un realista no basta a conferir el geni. Però jo entenc que un pintor de geni no podria posar el seu geni al servei de la burgesia i pintar-la, bo i satisfent-la en tots els punts, de tal manera que la burgesia pogués dir: heus ací el meu pintor. Tantost no diu això el pintor és dolent. Es Bonnat. És dolent perquè cal que estigui en contradicció amb el seu propi geni que l'empeny a rompre les convencions i a representar les coses d'una manera nova, singular i subversiva.

La burgesia no s'equivocà quan volgué rompre a cops de bastó l'Olympia de Manet, i quan veié en Courbet un malfactor perillós. A la mateixa època feia passar per la correccional Baudelaire, que era un poeta en contradicció amb la moral del seu temps, i

Flaubert, que pintava amb realisme els costums burgesos.

Pot passar que l'artista mateix no vegi clarament aquestes coses, que no en tingui plena consciència. L'artista és un camp de batalla en què el món exterior i el geni personal es topen i juguen llur part contradictòria. Ell és determinat i s'esforça contra les seves determinacions; s'esforça a escoltar i comprendre la seva pròpia voluntat secreta: s'esforça a deslligar-la de les

Un dibuix de Daumier, afusiu a la lluita entre la premsa i els qui volien ofegar la seva llibertat (1834)

pressions exteriors, però també es veu sollicitat per una societat que vol enlutar-lo, assimilar-lo, tallar-li les urpes. Cal, també, que visqui i que vegui les seves obres.

Manet era fill d'un ric magistrat estil Lluís Felip. El seu germà Gustau havia d'èsser més tard inspector general de Presons. Hom volia que Eduard fes la carrera de dret. Però ell volia ésser artista, cosa que per a una família honesta constituïa una fantasia escandalosa. Hi ha escàndol inicial en el fet d'èsser artista, de separar-se de la comunitat per voler expressar el veu un sentit i a expressar ho d'una manera equitativa o d'una manera estranya. Però, com diu un biògraf de Manet, la seva família hagué de resignar-se a l'inevitable: Eduard Manet obtingué el permís d'èsser artista.

Vull imaginar una societat justa. En ella ningú no tindria por que un artista prengués el contracop que exigeix l'expressió artística i expressés la seva visió de les coses. Pui que aquesta resultaria estar d'acord amb la visió corrent. Una societat dividida en classes, pot, a l'inrevés, témer sempre que la visió de l'artista no sigui perillosa i trenqui algun principi fonamental. D'aquí que tota la història de la pintura francesa des de Manet no hagi estat altra cosa que la història d'un divorci cada vegada més absolut.

No obstant, Manet, que el seu geni — el seu geni solament — impedia a accentuar aquest divorci, comprenia malament veure's incomprès. Es preguntava per què rebia tantes injúries en lloc d'honors i de loances. A l'Exposició Universal de 1867, el públic podia admirar tota la pintura de l'època. Però les obres de Manet eren relegades, fora del recinte, en un pavelló que li era especialment reservat com a un empestat.

Manet mateix no arribà a donar-se compte d'aquesta qualitat d'empestat. Estava dotat d'una extraordinària organització sensorial que el portava a veure i a representar, com no s'havia fet mai abans d'ell, la poesia de les coses materials. Però encara no sabia a quina responsabilitat aquesta facultat singular l'obligava. Ell es creia un artista com els altres, al qual s'haurien de donar recompenses. I és per això que la seva obra, per més prodigiosa que sigui des del punt de vista de la virtuositat tècnica, és mancada d'una certa animació, d'un cert impuls, d'una certa humanitat. Els seus personatges no viuen gaire més que la vida dels personatges pintats, de la vida dels museus. Manet veu el real, però no oblida els museus. Es mira les obres mestres, no com a obres mestres de vida, sinó com a obres mestres de museus. I per a ell els museus

no eren uns llocs on abena l'esperit, sinó uns llocs consagrats, i on les obres mestres despullades del present que les feia viure no ofereixen més que l'exemple d'un passat conciliant.

Si hagués estat més conscient del seu esperit revolucionari d'artista, hauria estat més revolucionari en el pla social mateix, en el pla humà. La seva galeria de personatges, d'una frontalitat constant, ens mira amb ulls buits i no ens tramet sinó un missatge incomplet.

Hi ha també en Courbet gosadria tècnica i virtuositat, una innocència animal que li priva de tenir plena consciència de tot l'abast subversiu de la seva acció. Però hi ha més ànima que en Manet, menys de compromís amb el segle, una consciència més clara de tot el que l'en separa i li oposa.

Coubert, membre de la Comuna, viurà amb les esperances del París revoltat. En els records de Louise Mi-

GUSTAVO COCHET

La creació artística posseeix una profunditat humana tan gran, que hi poden coincidir totes les actituds possibles enfront a la vida. En aquests últims temps s'havia arribat, però, a un punt que semblava impossible tota conjugació de les creacions artístiques amb l'unànime sentir de la major part dels mortals. L'artista s'evadia, o almenys així semblava la seva pretensió, dels dominis de coincidència, solament a les seves produccions reservada com assolible, i la seva obra rebutjava qualsevol apropament fàcil, qualsevol lliurement dècil a l'universal sentir dels homes.

En contrast amb aquest corrent en les activitats artístiques, cada dia ha anat assolint majors proporcions un profund anhel de compenetració, d'apropament i solidaritat entre les masses populars de tots els països. I amb tanta més força ha arribat a sentir-se aquest anhel com, a mesura que es recuava, davant els fruits dels primers contactes, la tirania dels «pressors», més estrany es feia obtenir aquella llibertat respecte a la dignitat de l'home, benestar i justícia, l'absència de la qual determinés en principi tal apropament.

Donat aquest contrast, cabia preguntar-se com és possible que en una època en què les capes més profundes de la humanitat adquirien consciència perfecta del destí comú dels seus components i de la necessitat de fer d'aquest comú destí, clarament percebut, palanca poderosa, l'art, posseïent des de sempre aquesta virtut d'humana coincidència, seguis una direcció diametralment oposada que tendís cada vegada més a aïllar-se, a tancar-se en si mateix.

L'art tallava amarres amb les masses populars. Les obres d'art perdien ressonància i simpatia. Però en realitat no s'havia de culpar de tot això l'artista, la seva vanitat, l'orgull del seu virtuosisme, o el seu afany de distinció. En el fons el punt de partida era el mateix per als artistes que procedien així i per a les masses populars.

Tant els uns com les altres partien d'una insatisfacció profunda davant la realitat social que els circumdava. Tant els uns com les altres aspiraven a un món diferent i en diferents direccions tractaven d'evadir-se d'aquella realitat.

Però tampoc la indulgència ha d'ésser excessiva. Perquè podia ésser adoptada per part dels artistes una actitud més noble, digna i humana, amb un petit esforç de comprensió. Cabia que l'art, en tractar d'evadir-se, ho fes fent-se amb el sentir comú dels oprimits, dels assedegats de justícia i benestar. I això sense violències íntimes. Solament, repetixo, amb un lleuger esforç de comprensió. Perquè, parafrasejant unes paraules d'un gran escriptor francès contemporani, pot afirmar-se que no és més difícil ésser bon artista profunditzant la comunió amb els altres que cultivant la diferència, ja que «la primera nodreix amb tanta força, almenys com la segona, allò pel qual l'home és home, que és allò pel qual s'ultrapassa, crea, inventa o concep» (1).

Alguns artistes, no per escassos menys exemplars, proven amb llurs obres que era possible procedir en tal sentit. I més que possible necessari.

El pintor argentí Gustavo Cochet és un d'aquests artistes.

II

La persona de Gustavo Cochet desperta una gran simpatia. Es la simplicitat que ningú no pot negar a la senzillesa, a la modestia, a la noblesa i sinceritat en les opinions i a la manera com aquestes són expressades.

Una simpatia anàloga provoquen les seves obres. Gustavo Cochet pinta, grava o dibuixa amb la mateixa sinceritat, noblesa, senzillesa i modestia que guia la seva conversa.

No són aquestes les úniques raons que contribueixen a provocar tal simpatia. N'hi ha d'altres que valoren, a més, extraordinàriament les seves produccions artístiques. Per exemple, la madura experiència aconseguida en el seu constant i continuat esforç de fidelitat, d'amor i comprensió pel món que el rodeja.

En un extens article dedicat a Gustavo Cochet i publicat en un periòdic argentí, deia el seu autor referint-se a

l'artista: «Fou telegrafista i pintor. Naturista, nudista, peó, rentaplats, rodamón, obrer de fàbrica i pintor. Presoner i pintor. Soldat a França, malgrat ésser argentí, i pintor. Pintor i anarquista. Anarquista o qualsevol altra cosa que prometi fer l'home d'acord a allò que constitueix el dictat creador de l'artista: lliure i heroic».

Es comprèn, després d'aquesta enumeració dels treballs i atzars de la vida de l'artista, la riquesa d'observació que les seves obres contenen. Cochet pinta, grava o dibuixa infatigablement i abnegadament des de molt jove, siguin quines siguin les circumstàncies que la seva vida travessa i sigui quin sigui el país on aquesta es desenrotlla. I així van desfilant per la seva obra els més variats paisatges, els reconeixements més diversos, figures i ambients de paisos distints amb l'observació dels quals l'artista ha anat enriquint la seva experiència de pintor i d'home.

III

He tingut ocasió de visitar durant aquests dies el modest estudi de Cochet, al Clot, abandonat ara per un altre de més ampli i espaiós, junt a la Rambla. En aquestes visites he pogut observar la part menys coneguda de la seva obra: els seus gravats i aiguafortos.

Nombroses carpetes, amuntades per tots els recons de l'estudi amb aquest desordre que la successió dels treballs diaris crea, guarden una gran quantitat de còpies de gravats i aiguafortos, les planxes de molts dels quals han estat destruïdes per l'autor.

Les característiques de tots ells, que Cochet, amablement, m'ha permès examinar, són: un domini perfecte del procediment i una com detenció plaent a emprar-lo, a vèncer totes les seves dificultats i doblegar-lo a les majors exigències. Altrament, com en la resta de la seva obra, Cochet se serveix d'assumptes proporcionats pel tros de món en què la seva vida es desenvolupa: paisatges de suburbi, escenes de carrer de barriada — el cavall de càrrega caigut enmig del carrer i rodejat de curiosos, la venedora ambulante, etc. —, el treball al camp, l'interior del molí, les barques de càrrega al canal o al port...

I tot això sense obeir a rigideses ideològiques, amb una perfecta naturalitat, sense cap pruja de fer més atractiu el seu art amb l'ostentació d'una postura estètica determinada. El seu art està prenyat d'humanitat, d'amor a l'humil, al treballador, al vagabund... Però això unit a una gran passió pel seu art que li impedeix ingerir-hi elements estranys, encara que no s'oblidi, en practicar-lo, que abans d'artista és home i que com a home que viu en societat amb els altres ha de defensar allò que considera més just per a tots. Artesania i profunditat humana, això és l'art de Gustavo Cochet.

Recentment Cochet publicà un petit llibret contenint, a més a més de les seves allocucions per Ràdio Barcelona, després del 19 de juliol, una breu col·lecció de «pensaments». Heus ací alguns d'ells que serviran per a il·lustrar això que hem dit en aquestes línies sobre el pintor:

«Els assumptes dels meus quadres no obeeixen a una ideologia doctrinària, sinó perquè estan en el meu ambient, perquè visc entre el poble i sóc un d'ells.»

«Les meves maletes no van cobertes de rètols i etiquetes com les dels turistes, però en canvi està gravat en la meua ment i en el meu cor el record dels amics i amigues que pertot arreu he deixat.»

«Per a la majoria, la lluita per la vida està a conservar-la i aguantar-la el millor possible; per a l'artista, és doblement anginos, pui que a més de la vida hi ha la tragèdia del seu art.»

RAFAEL SANTOS TORROELLA

(1) André Malraux: «Le temps du Mépris».

ESMENA

En un dels darrers números de MIRADOR publicarem un article d'Enric C. Ricart titulat *Sobre allò que anomenem gravat al boix*.

En l'esmentat article hi apareixia tres vegades la paraula «inicial», i totes tres vegades havia de dir «uncial».

Llegiu cada divendres

LA CORRESPONDENCIA INTERNACIONAL

CAMISERIA
FITO
CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 41655

El Govern Provisional d'Euzkadi acusa

CAPITOL III

EL COMPROMIS QUE EL GOVERN D'EUKADI OFERI AL COMITÈ INTERNACIONAL DE LA CREU ROJA

L'avantprojecte signat pels senyors Caro i Jáuregui fou sotmès a estudi i aprovació del Govern d'Euzkadi. Aquest, en el Consell celebrat el dia 17 de desembre, en vista d'aquell text acordà el que es conté en el següent document:

«El Govern d'Euzkadi (País Basc), reunit en Consell el dia 17 de desembre del 1936, acordà comprometre's davant el Comitè Internacional de la Creu Roja, per mitjà de la seva delegació autoritzada amb la concurrència de S. E. l'ambaixador de S. M. Britànica a Espanya:

I. Posar en llibertat tots aquells que es trobin detinguts en concepte de rehenes o en qualsevol altre concepte que no sigui el de belligerant, a Bilbao i a tot el territori basc ocupat pel Govern d'Euzkadi, tant en presons de terra com en les flotants, i traslladar-los a un país neutral o lloc que designin.

II. Facilitar la sortida del seu territori de totes les dones que ho desitgin, així com dels menors de setze anys que vagin amb llurs pares o que siguin reclamats per aquests o llurs guardadors legals.

III. A facilitar la sortida de l'esmentat territori als barons no belligerants, majors de seixanta anys que desitgin fer-ho.

IV. A facilitar la sortida de tots els malalts que ho desitgin.

S'entén contra aquesta obligació sempre que l'altra part combatent es comprometí davant idèntiques representacions de caràcter internacional:

I. A posar en llibertat tots aquells que es trobin detinguts en concepte de rehenes o en qualsevol altre concepte que no sigui el de belligerants, en territori de Guipúscoa, Alaba, Navarra i Biscaia per ell dominat, i en tot el territori espanyol, sempre que els detinguts, en aquest últim cas, siguin ciutadans bascos per naturalesa, origen o ciutadania, i traslladar-los a un país neutral o on els interessats designin.

II. A facilitar la sortida del seu territori a totes les dones que ho desitgin, així com els menors de setze anys que vagin amb llurs pares o que siguin reclamats per aquests o per llurs guardadors legals.

III. A facilitar la sortida de tots els barons no belligerants, majors de seixanta anys que desitgin fer-ho.

IV. A facilitar la sortida de tots els malalts que desitgin fer-ho.

Com a aclariment i complement d'aquest compromís s'estableix el següent:

I. Es fixa el Consolat d'Espanya a Baiona com a punt de relació a l'efecte de produir les reclamacions conduents al seu compliment. Passarà a la representació internacional les notes respectives, les quals al seu torn es relacionarà amb les parts.

II. Formen part d'aquest pacte les relacions de detinguts amagats o deportats a i d'Alaba, Guipúscoa, Navarra i Biscaia que, subscrites autoritzadament, se li uneixin. El temps emprat en el seu alliberament i lliurament al camp contrari o neutral, a elecció dels interessats, serà el materialment precis per al transport, que haurà de tenir lloc en el termini màxim de deu dies a partir de la data figurant d'atorgament d'aquest document. Es podrà demanar l'aplicació d'aquests beneficis per a tots els que s'entengui que han d'ésser inclosos en el text, encara que no figurin en les relacions annexes.

III. S'entendran inclosos en els beneficis d'aquests pactes continguts en els números I, II, III i IV dels apartats anteriors, els deportats, els amagats i tots els no belligerants que apareguin, encara que no figurin a les llistes annexes.

IV. S'entendran per belligerants tots aquells que hagin agafat armes en la present lluita o incorregut, en ocasió d'ella, en delictes previstos i penats en les lleis penals espanyoles i contra els quals se segueixi procediment.

Si vista la causa, resultés absolut, quedarà comprès en el present Conveni.

V. L'execució d'aquest Conveni es portarà a terme sota els auspicis del Comitè Internacional de la Creu Roja i amb intervenció del senyor ambaixador de S. M. Britànica a Espanya; el transport dels detinguts al lloc designat s'efectuarà en els vaixells de l'Armada anglesa; els embarcaments d'una i altra part s'efectuaran amb simultaneïtat en el temps.

L'esmentat ambaixador vetllarà pel compliment del pactat i tindrà el dret

SENSACIONALS DOCUMENTS RELATIUS A LA GUERRA (1)

de fer totes les gestions, visites a presons, examen de detinguts, de processos, etc., que consideri necessaris per al més exacte compliment del Conveni. Les qüestions que sorgeixen en ocasió del compliment del present Conveni, seran sotmeses a l'arbitratge decisió del senyor ambaixador de S. M. Britànica a Espanya, del representant que designi S. E. el President de la

ment i lliurà a Junod les clàusules addicionals de l'ofertament de canvi, en les quals es regulava especialment la situació dels qui, per trobar-se subjectes a obligacions militars, es veiessin obligats a intervenir en la guerra en el cas d'ésser traspassats de territori, als quals se'ls imposava la no participació en operacions militars ja en cap dels dos camps (militars de carrera),

detes dels fronts de combat, al camp contrari.

És als que així es persegueix, amb tanta ràbia i rancúnia, a les víctimes inermes de semblant mesura bàrbara, inhumana, se'ls diu amb inaudit cinisme, amb monstruosos sarcasme: «Dios guarde a usted muchos años».

Si; Déu guarda i salva aquells als quals els rebels fan patir i persegueixen i roben i assassinen invocant el seu nom, profanant-lo, escarnint-lo, per tal d'encobrir així i satisfer l'ur set de venjança, llurs odis personals, polítics i de classe, cometent atrocitats de refinada crueltat que pugnen amb els més elementals sentiments de simple humanitat i de civilització.

COMANDANCIA MILITAR de AZCOITIA

Habiendo transcurrido con exceso el plazo concedido por el Alto Mando para que vuelvan a sus domicilios los cabezas de familia, huidos al campo enemigo, y no habiendo dado cuenta de haberse presentado, procederá en un plazo de cuarenta y ocho horas a marcharse del pueblo, adoptando una de las dos resoluciones siguientes:

- 1ª.- Pasar directamente al campo enemigo y
- 2ª.- Dirigirse a otra provincia Española.

La determinación que adopte se servirá comunicar a esta Comandancia por escrito.

Dios guarde a V. muchos años.
Azcoitia 4 de Febrero de 1937
El Comandante Militar

Junod

República francesa i de l'illustre senyor Bisbe de Baiona.

Aquestes són les clàusules que el Govern del País Basc es compromet a complir davant el Comitè de la Creu Roja Internacional i la intervenció diplomàtica que compareix, posant en l'usu compliment tota la bona fe precisa per portar-lo a felicitat, sense més exigència que la més escrupolosa correspondència del contrari.

Bilbao, 17 de desembre del 1936. La missió que representava el Govern en les negociacions de canvi.

Aprovades les clàusules fonamentals per a la promulgació del Conveni de canvi, S. E. el President del Govern d'Euzkadi designà la següent missió perquè en representació seva intervingués en les successives negociacions fins a la seva realització:

«L'Excm. Sr. President del Govern d'Euzkadi, als efectes de formalització amb la Creu Roja Internacional d'un acord sobre situació de presoners polítics i transferència de persones civils alienes a la lluita que té lloc al territori basc, designa com a missió que representi el Govern de la seva Presidència l'Excm. Sr. D. Francisco de Basterrechea i Zaldívar, magistrat del Tribunal de Garanties Constitucionals i delegat personal d'aquesta presidència; don Julio de Jáuregui Lasanta, diputat a Corts; don Ernesto Ercoreca Regil, alcalde de Bilbao; don Fermín Ortega Hernández i don Pedro Trimbom. I perquè serveixi de credencial, expedixo la present a Bilbao a 19 de desembre del 1936. — EUKADIKO JAURLARITZA: GOVERN D'EUKADI. — President, José A. de Aguirre.»

Les clàusules addicionals de l'ofertament de canvi.

La delegació nomenada pel Govern d'Euzkadi celebrà a San Juan de Luz el dia 21 de desembre del 1936 la seva primera reunió amb el delegat general del Comitè de la Creu Roja Internacional. A aquesta entrevista hi concorregué el conseller de Justícia i Cultura del Govern d'Euzkadi, don Jesús María Leizaola, el qual redactà personal-

ja en el camp enemic d'aquell en què al present es troben inscrits, així com altres de reglamentació d'inclusió de certes persones en les clàusules del pacte proposat.

Completaven aquestes clàusules, d'altres relatives als terminis i forma de realització en els respectius territoris per a coneixement de tots els interessats i al lliurament de les primeres llistes de persones inclosos en el Conveni.

LES ORDRES D'EXPULSIÓ DE GUIPUSCOA DE DONES I INFANTS

S'amenaça a esposes, mares, germanes i àdhuc parents més llunyans amb l'expulsió de les seves llars i pobles de Guipúscoa, si llurs familiars, que es troben en territori lleial al Govern legítim, i amb els quals no poden tenir comunicació, no es presenten en un termini de vuit dies als pobles respectius amb armes. (Una gran majoria dels absents no són combatents, sinó simples refugiats que fugiren per no caure en poder dels que els haurien assassinat.)

L'ordre és inhumana:

a) Perquè les dones i nens amenaçats no són responsables de les determinacions que llurs parents (majors d'edat), hagin pogut prendre.

b) Perquè és irrealitzable, ja que no existeix mitjà de comunicar-se amb llurs familiars de l'altre costat del front, i àdhuc existint un mitjà és indubtable i lògic que les autoritats militars legítimes de l'altre camp no poden permetre que cap combatent de llur territori es traslladi al camp rebel i menys amb armes.

c) L'ordre resulta un groller i sarcàstic pretext per a perseguir sense compassió ésser innocents, pobres dones i tendres nens...

Efectivament; vençut el termini de vuit dies, milers de vells, dones i nens són arrencats de les seves llars en un termini peremptori; són desposseïts de llurs mitjans de vida, expulsats de llurs pobles i portats a través de les avan-

CAPITOL IV

LA DELEGACIÓ DE CANVI DEL GOVERN D'EUKADI DONA COMPTE DEL CURS DE LES SEVES GESTIONS

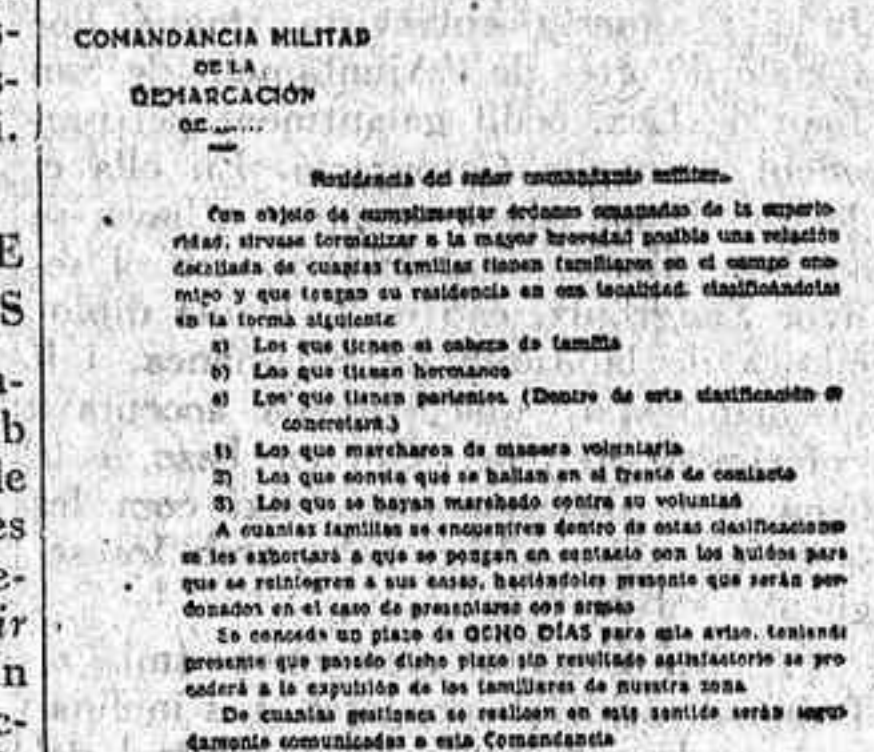
La Comissió especial delegada del Govern d'Euzkadi per a intervenir en representació seva en les negociacions del canvi general de presons, en data 27 de desembre del 1936 dirigit al Govern el següent informe donant compte del curs de les negociacions.

Noti's que en aquest informe s'apunten ja les dificultats existents en el camp rebel i la resistència que oposen a facilitar la llista de detinguts.

Al Govern Provisional d'Euzkadi:

«La Delegació que subscriu, en execució de la missió rebuda d'aquest Govern, celebrà a San Juan de Luz dues reunions amb el senyor Junod, del Comitè Internacional de la Creu Roja; assistí a la primera d'elles el conseller de Justícia i Cultura senyor Leizaola, reunions en les quals foren exposats els termes de l'acord del Govern basc sobre la base del projecte subscrit pels senyors Junod, Jáuregui i Caro, per arribar a alliberar i transferir els presos que en ocasió de la guerra actual es troben en territori del comandament del dit Govern. Foren també donats a conèixer al senyor Junod i objecte de deliberació de les esmentades reunions, alguns casos d'interpretació, per tal que en forma de clàusules addicionals fossin concretades convenientment i passessin a formar part del mateix Conveni.

En efecte, sense cap discussió, amb solament les explicacions del cas, el senyor Junod donà la seva conformitat als apartats que integren l'esmentat acord del Govern, reservant únicament la seva aprovació a la clàusula referent a la designació de S. E. l'ambaixador de S. M. Britànica a Espanya, del repre-

sentant que nomeni S. E. el President de la República francesa i de l'illustre senyor Bisbe de Baiona, a l'arbitratge i decisió dels quals es proposava sotmetre les qüestions que sorgeixen en ocasió del compliment de l'alludit Conveni. Argumentava el senyor Junod que això, com tota qüestió d'execució, corresponia a la Creu Roja Internacional, que intervenia en l'acord, i que l'altra part, era de suposar que proposaria al seu torn les representacions d'Alemanya i Itàlia, amb el Bisbe de Dax; insistiren els que subscriuen que no es tractava de deixar de banda el Comitè de la Creu Roja, sinó de donar major garantia a la interpretació mitjançant un Tribunal imparcial diferent de les parts intervingents en el Conveni, i amb el propòsit que les seves determinacions fossin eficaçment complides, i que s'havia proposat les representacions de França i Anglaterra per la participació que en anteriors i actuals canvis tenien aquestes Potències, tan altruïstament i desinteressada. Sense decidir-se el punt proposat, quedà pendent d'ulterior deliberació.

Hem de declarar que la Delegació girà les oportunes visites a les representacions proposades pel dit Tribunal arbitral, a l'efecte de conèixer si acceptaven integrar-lo; tingueren la satisfacció de comptar amb la conformitat de l'illustre senyor Bisbe de Baiona i la del Govern de França i l'acceptació condicional de l'excelentíssim senyor ambaixador d'Anglaterra, sotmesa a la després prestada per la República francesa.

Referent a aquest extrem, la Delegació que subscriu aquest dictamen, que tractant-se com es tracta de vetllar pel millor i més garantit i exacte compliment del Conveni amb el senyor Junod, considera convenient de persistir a obtenir la intervenció d'un alt Tribunal, oferint per a aconseguir-lo un lloc al propi senyor Junod, i en últim cas, una participació igual de Potències que, com Alemanya i Itàlia, fossin garantia contra suspicacions ja apuntades, encara que tan allunyades de l'ànim de la proposta. Ensenys, per a facilitar la missió del repetit Tribunal, es podria concretar la seva comesa a la interpretació dels dubtes que poguessin sorgir en el text del Conveni, deixant la simple execució al Comitè Internacional de la Creu Roja.

Respecte als casos d'interpretació que el Govern havia ja advertit i volia que fossin resolts i previstos en un text addicional de l'esmentat acord, en forma de clàusules, es promogueren dues discrepàncies en les entrevistes amb el senyor Junod, a saber: una, respecte als detinguts de condició militar no subjectes a proceder en la data del Conveni, i una altra, respecte als beneficiaris presos compresos en les edats de vint-i-un a vint-i-sis anys. Per als primers es proposava, com es recordarà, la interpretació que quedaven exclosos de l'acord, i per als segons, que un cop posats en llibertat quedessin al territori on es troben, sense ésser transferits a l'altre.

Fonamentava la Delegació la seva proposta davant el senyor Junod en la consideració que la base i finalitat del Conveni que es buscava era la humanització de la guerra, principi que contradeia la facilitació de tècnics a les parts contendents per a fer-se la guerra, afegint-se a això la raó d'ésser els dits presos belligerants de jure, àdhuc amb els que d'ells foren separats de l'Exèrcit per la llei Azaña, i que, per tant, estaven incursos en l'apartat I del Projecte d'Acord, que exclou dels seus beneficis tot belligerant. Es replicava, pel contrari, que amb l'exclusió d'aquests militars disminuïa l'interès d'intercanvi; que els afectats per la llei Azaña no eren militars legalment, i que era convenient transferir de ple, tants per altres tants presos, sense major discriminació i amb el màxim esperit de generositat. Mes, acabant per reconèixer el senyor Junod que la posició de la Delegació era lògica i raonable, proposà en termes de conciliació que aitals presos fossin alliberats en ambdós territoris i portats a un Estat neutral, on romandrien, sota llur paraula d'honor, sense passar-se a cap camp enemic abans d'acabar-se la guerra. La Delegació, per a donar proves dels seus propòsits d'harmonia i dels seus sentiments d'humanització i respecte a la proposta del representant de la Creu Roja Internacional, acceptà la dita proposta, amb la variant que la llibertat serà concedida després d'acabar el traspass general de la població civil i que Anglaterra i França garanteixin i vetllin per l'exacte compliment de la condició de no abandonar el territori que sota la seva jurisdicció acollis els afectats d'aquesta clàusula. La qual cosa fou acceptada al seu torn pel senyor Junod.

Respecte als compresos en les edats de vint-i-un a vint-i-sis anys, ambdós inclusivament, el senyor Junod discrepà de la interpretació que proposarem en nom del Govern basc; entengué que havien d'ésser compresos en la transferència d'un a l'altre territori, sempre que no hi hagués massa diferència de nombre en els presos afectats objecte d'intercanvi. Basava la seva opinió el senyor Junod en la conveniència que l'acord fos el més ample possible, en què els traspassos havien d'ésser globals i en què amb la seva interpretació s'evitarien els perills que podrien córrer aquests joves als quals havien d'arribar els beneficis de la humanització que tots perseguíem.

Per la seva part, la Delegació entenia que en el concepte de belligerants estaven inclosos, indubtablement, aquests presos, compresos en les mobilitzacions

(Seguir a la pàg. 11)

(1) Vegi's el començament d'aquesta informació al número passat de MIRADOR.